

universitātes avīze

Otrdiena,
23. janvāris,
2001. gads

Latvijas Universitātes izdevums (iznāk kopš 25.09.1922.)

№ 10

JAUNUMI

LU CFI - Ekselences centrs

Viesus uzrunā CFI direktora v.i. Andris Krūmiņš

Tas nu ir noticis. Cietvielu fizikas institūtā 12. janvārī tika atklāts Ekselences centrs perspektīvo materiālu pētniecībai un tehnoloģijām, kas ir ieguvis Eiropas Komisijas finansējumu uz trīs gadiem. Šāds centrs Latvijā ir pirmais, un tā galvenie uzdevumi ir: piesaistīt jaunos zinātniekus, pārņemt labāko pieredzi, sadarbojoties ar kolēģiem no Eiropas, nodrošināt mūsdienīgus zinātniskā darba apstākļus u. c.

Runu Ekselences centra atklāšanā teica Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga, norādot, ka valsts atbalsts un ieguldījums nav ne tuvu tāds, kādu to būtu vēlams redzēt, tomēr nav tālu tas laiks, kad zinātne iegūs ne tikai morālu, bet arī materiālu atzinību un prestižu.

Ministru prezidents Andris Bērziņš savā runā apliecināja, ka Latvijas zinātnieki nebūt nav muļķāki un sliktāki kā citur, nepieciešams tikai finansējums.

LU Cietvielu fizikas institūta direktora vietas izpildītājs Andris Krūmiņš, kas arī bija atklāšanas vadītājs, sacīja, ka šis Eiropas Padomes līdzfinansējums palīdzēs centram piesaistīt jaunos zinātniekus un uzlabot līdzšinējos darba apstākļus.

Apsveikuma runas teica arī Eiropas Komisijas pārstāve Latvijā Hella Gerta, IZM ministrs Kārlis Greiškālns, Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents Jānis Stradiņš, LU rektors Ivars Lācis, Augstākās izglītības padomes priekšsēdētāja Baiba Rīvza.

MAREKS LAUVA

Plenārsēde notiks 6. februārī plkst. 9.30 LU Lielajā aulā.

Programmā:

LR ārlietu ministra Induļa Bērziņa uzstāšanās.

U. Stabulnieks. Inovācijas un to loma augstākās izglītības, pētniecības un tehnoloģiju attīstībā.

T. Koķe, I. Žogla. Zināšanas un dialogs – globalizācijas priekšnoteikums.

I. Muižnieks. Zinātne un Latvijas Universitāte: integrācijas ilgais ceļš...

Sīkāku informāciju skatieties LU mājas lapā, internetā.

Uzmanību LU

LU Satversmes sapulce tiks sasaukta š. g. 10. maijā. Tajā viens no darba kārtības jautājumiem sakarā ar Augstskolu likuma grozījumiem (stājušies spēkā ar 26.12.2000.) un pārmaiņām Universitātes akadēmiskajā dzīvē būs LU Satversmes grozījumu pieņemšana.

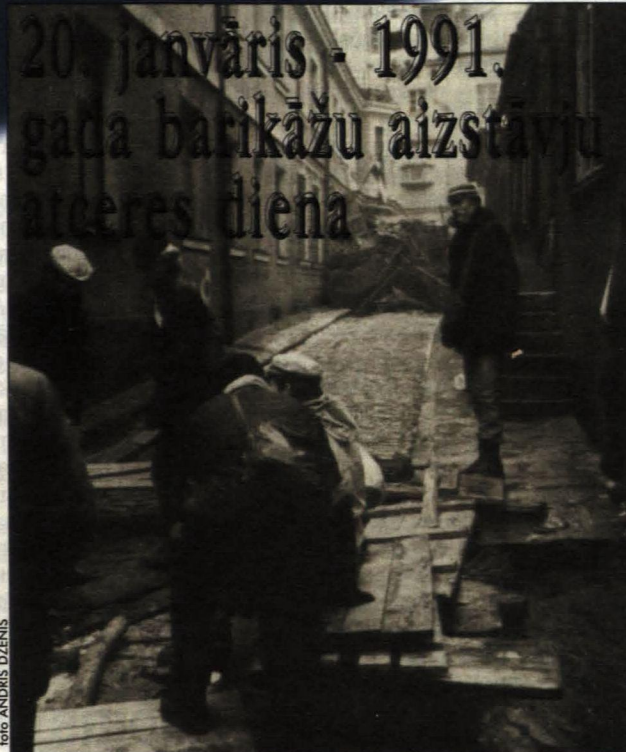
Lūdzam Jūsu struktūrvienībā apspriest nepieciešamos LU Satversmes grozījumus. Priekšlikumus Satversmes grozījumu projektam iesniegt līdz š. g. 12. februārim Senāta zinātniskajai sekretārei I. Upacerei.

Priekšlikumiem jābūt skaidri formulētiem. Lūdzam arī norādīt, uz kādu Satversmes sadaļu (vai par konkrēto punktu) tie attiecas, kā arī sniegt ierosinājuma pamatojumu.

Ar Augstskolu likuma grozījumiem varat iepazīties "Latvijas Vēstnesī" (12.12.2000. Nr. 448/449) un "LŪ Vēstnesī" Nr. 71, bet LU Satversmi atradīsiet Universitātes mājas lapā. Adrese: www/lu/lu.

Satversmes grozījumu sagatavošanas komisija

AKTUALITĀTES

Fukši un krāsneši barikādēs

"Laiks Latvijā šobrīd ir trauksmains un nemiera pilns, tomēr visus spēcina cerība. Piedzīvotas baigas un skaistas dienas un naktis, kad tauta cēla barikādes, lai kailām rokām stāvētu un pat mirtu par Latviju. Visus vienoja laba enerģija.

1. janvārī atpēma Preses namu. Vīrs tā uzvilka sarkano karogu un PSKP īpašumu ar šautenēm rokās steidzās aizsargāt specializēto vienību "brašuli" (OMON jeb melnās beretes). Drīz no viņu lodes mira šoferis Roberts Mūrnieks. Tas notiek uz tilta Vecmīlgrāvja pievārtē, jo tur atrodas viņu bāze. Uz Brasas tilta sadedzinātas mašīnas.

20. janvārī uzbrukums Iekšlietu ministrijai. Apšaudes laikā klāt bija arī ārņemju žurnālisti. Uzfilmēto tūlīt izdevās parādīt Somijas televīzijā un tālāk visā pasaulē. Šķiet, tas izjauc iecerēto operāciju. Taču ir upuri. Nogalinātas tautas acis – kinooperatori(...)" Tas ir fragments no tā, ko rakstīja "Universitātes Avīzē" 1991. gadā. Arī mēs, redakcijas darbinieki, turpinājām darbu un naktī redakcijas telpās. Laikraksta numurus dalījām barikāžu dalībniekiem. Cilvēki par to bija priecīgi un pateicīgi.

Redakcijas sienas grezno Rolanda Beitnera glezna "Trajektorijas" - dāvinājums LU pārstāvjiem, kas piedalījās neatkarīgas un demokrātiskas Latvijas aizstāvēšanā. Mēs, protams, nebijām vienīgie un par to arī rakstījām.

Tagad 2001. gada janvārī varam tikai jautāt sev un Latvijas Universitātei, vai līdz šim redakcijas darbinieku ieguldītais darbs laikraksta veidošanā ir tikai grašu vērts?

ILZE BRINKMANE

Pateicoties "Solidaritātei", mainījās pasaules veidols

Šāda atziņa izskanēja 13. decembrī, kad rektorātā tika atklāta izstāde "Solidaritātei 20". Tā bija sociāli politiska kustība, kas bija vērsta pret komunistisko režīmu Polijā.

3. lpp. ▶

ŠAJĀ NUMURĀ:

Mūzikā ieinteresētos informējam

- 2.lpp.

Fakultāšu jaunumi - jauns dekāns un jaunas grāmatas

- 5. lpp.

Baltijas studiju veicināšanas apvienība LU

- 6.lpp.

ATCERAMIES

Kāda daļiņa par kaujām Latvijā Ziemassvētkos

Pasaulei nozīmīgajās 1916. gada Ziemassvētku (pēc pravoveru kalendāra) kaujās Tīrelpurvā dzīvību zaudēja ceturta daļa latviešu strēlnieku, kuri veidoja divas brigādes Krievijas impērijas armijā. Militārmedicīnas dienestu latviešu strēlnieku pulkiem vadīja Pēterburgas Kara medicīnas akadēmijas (PKMA) absolventi-latvieši, kuri bija kara ārsti palkavnieku dienesta pakāpēs ar akadēmisku grādu – medicīnas doktori (viņi disertācijas aizstāvēja PKMA). Pirmajā brigādē vecākais ārsts (medicīnas dienesta priekšnieks) bija Jēkabs Bērziņš (1873 – 1935, miris Liepājā), otrajā – Jurjevas (Tartu) universitātes privātdocents Pēters Sņikers (1875 – 1944, miris Rīgā). P. Sņikers vēlāk kļuva par vienu no LU veidotājiem, MF dekānu un dermatoveneroloģijas profesoru, kā arī ārstu ģenerāli. Viņš LU viens no pirmajiem veidoja apstākļus un radīja iespējas Latvijas iedzīvotājiem – luterāņiem, katoļiem, pravoveriem, staroveriem, Mozus un citu ticību pārstāvjiem, studējot latviešu valodā, saņemt ārsta diplomu.

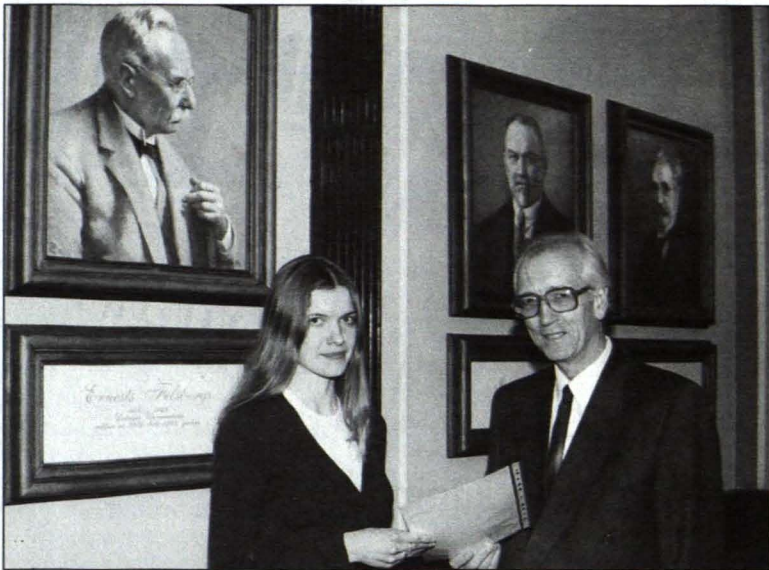
Atmiņās par strēlnieku laikiem P. Sņikers rakstīja ("Latviešu Strēlnieks", 1926/1927, 17. – 18. lpp.), ka 1916. gada 20. decembrī (pēc vecā stila) viņa dzīvoklī (Rīgā, Brīvības bulvārī 3, dz. 9) ieradās palkavnieks A. Auzāns un ģenerālis A. E. Misiņš, un viņi konfidenciali paziņoja par 23. decembrī Krievijas armijas sagatavoto uzbrukumu pie Kalnciema Vācijas bruņotajiem spēkiem. Ārsts palkavnieks P. Sņikers kopā ar kapitanu Rubuli, kara ierēdni V. Bergmani devās uz strēlnieku pozīcijām (pie Ložmetējkalna), kur ieradās 23. decembra naktī un apmēram viena kilometra attālumā no nākošajām kauju vietām ierīkoja pārsiešanas punktu (Tīrelā purvā, mežsarga mājiņā).

Ap pulksten septiņiem no rīta pārsiešanas punktā sāka ierasties pirmie ievainotie. Kā vienam no pirmajiem kara ārsts P. Sņikers palīdzību sniedza palkavniekam Fridriham Briedim (1888 – 1918), kurš ieradās ar sadragātu roku. Pēc šāviena brūces pārsiešanas F. Briedi evakuēja uz Rīgu, kur viņš turpināja ārstēties latviešu strēlnieku apvienotā lazaretē (Rīgā, Raiņa bulvārī 28), ko 1915. gada decembrī bija nodibinājis un vadīja nākošais LU ķirurģijas profesors Jānis Jankovskis (1876 – 1925, miris Rīgā). P. Sņikers vadīja visu evakuāciju no priekšējām pozīcijām līdz Rīgai. Ziemassvētku kauju karstākajās dienās – 23. decembrī un turpmākajās trīs diennaktīs. 2. latviešu strēlnieku brigādes pārsiešanas punkts strādāja nepārtraukti. P. Sņikera vadītajā pārsiešanas punktā ieradās 5. latviešu strēlnieku pulka komandieris Jukums Vācietis un pārsiešanas punkta ķēķī (5. pulka, ko vadīja J. Vācietis, saimnieciskā istaba) pavadīja septiņpadsmit stundas.

3. lpp. ▶

JAUNUMI

Saņemta profesora Ernesta Felsberga piemiņas stipendija

No labās: G. Bērziņš, L. Pilāne pie E. Felsberga portreta LU Senāta sēžu zālē

Latvijas Universitātē ir tradīcija pirms Ziemassvētkiem pasniegt profesora Ernesta Felsberga piemiņas stipendiju sekmīgam humanitāro zinātņu studentam/-ei.

Profesors Ernests Felsbergs bija pirmais ievēlētais Universitātes rektors, un viņa stipendiju iedibinājis viņa radnieks Guntis Bērziņš, studentu korporācijas Fraternalitas Curcica filistrs. Atzīmējams fakts, ka stipendiju G. Bērziņš ziedo no saviem

personīgajiem līdzekļiem, tās apjoms – Ls 500.

Profesora E. Felsberga piemiņas stipendiju šogad saņēma Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes tēlotājas mākslas katedras 4. kursa studente Linda Pilāne. L. Pilānes sekmes ir izcilas un teicamas. Viņa ir aktīva fakultātes sabiedrisko aktivitāšu atbalstītāja un organizētāja, kā arī daudz pūliņu ieguldījusi Studentu pašpārvaldes darbā.

13. decembrī studenti no Latvijas augstskolām pulcējās uz konferenci "Krāsim savai nākotnei", kas notika Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātē.

Konferences tēma bija pensiju sistēmas 2. līmenis un kā tā piedāvātās iespējas nodrošināt lielākas pensijas nākotnē.

Konferencē ar saviem referātiem uzstājās Latvijas Universitātes un Banku augstskolu studenti par šādām tēmām:

- demogrāfiskā situācija un tās ietekme uz pensiju sistēmu Latvijā;
- pensiju sistēmas ekonomiskie aspekti;
- pensiju sistēmas 2. līmenis - perspektīva jauniešiem;
- sabiedrības informētības un iesaistīšanās nozīme pensiju reformas realizācijā.

Īstenojot pensiju reformu, viens no mērķiem ir veicināt personisko atbildību par vecumdienu. Trīs līmeņu pensiju sistēma ir apdrošināšanas sistēma, kurā apvienoti paaudžu solidaritātes principi un katra personiskā ieinteresētība savu vecumdienu nodrošināšanā. Pensiju sistēmas galvenais princips - jo lielākas sociālās iemaksas tiek veiktas šodien, jo lielāka būs pensija rīt. Pastāv trīs pensiju sistēmas līmeņi:

1. līmenis - valsts obligātā nefondētā pensiju shēma;

2. līmenis - valsts fondētā pensiju shēma;

3. līmenis - privāta brīvprātīgā pensiju shēma.

Visu trīs līmeņu vienlaikus pastāvēšana nodrošina pensiju sistēmas stabilitāti un kopumā izlīdzina demogrāfiskos un finansiālos riskus, kas piemīt katrai no šīm shēmām. Šāda sistēma ir labākais pensionāru sociālās aizsardzības modelis.

No 2001. gada 1. jūlija visiem, kas strādā un ir vecumā no 15 līdz 30 gadiem, būs obligāti jāpiedalās pensiju sistēmas 2. līmenī.

Tātad 2. līmenis attiecas tieši uz patlaban studējošajiem. Vairbūt studentiem pensija šķiet tālā nākotnē, tomēr par to būtu jādomā šodien. Tas būtu nepieciešams, lai neizveidotos tāda situācija, kā ar šodienas pensionāriem, kuri ir tagadējo pārraiņu upuri. Savu rītdienu būtībā mēs veidojam jau tagad.

Ingus Alliks, Labklājības ministrijas Sociālās apdrošināšanas departamenta direktors, savā referātā uzsvera, ka svarīgi ir pārvarēt stereotipu par pensiju kā novecojušu cilvēku problēmu. Latvijā un arī Eiropā vērojama sabiedrības novecošanās, un būtu jāņem vērā, ka vienīgi paaudžu solidaritāte nespēs nodrošināt pensiju līmeni. 2. līmeņa pensijas dos iespēju katram pašam krāt līdzekļus vecumdienu.

Būtiski ir palielināt sociālo mak-

sājumu efektivitāti, to motivāciju. Nācijai būtībā būtu jāsamaksā par savas valsts pūliņiem darba dzīves laikā. Jāapzinās, ka valsts esam mēs paši. Stājoties darbā, svarīgi izdarīt pareizo izvēli - vai algu saņemsim aploksnēs vai grāmatveidībā.

Imants Jansons, LU Juridiskās fakultātes students, uzsvera, ka 2. līmeni reāla nauda tiek ieguldīta mūsu nākotnes kontā.

2. līmenis jāievieš tieši tagad, jo šobrīd ir visizdevīgākā demogrāfiskā situācija. Latvijai šobrīd būtībā nav citas izejas, pretējā gadījumā būtu jāpalielina nodokļi vai jāsamazina jau esošās pensijas. 2. līmeņa mērķis ir veicināt valsts ekonomisko izaugsmi, nodrošināt stabilitāti un drošību. Pašlaik pensijā aizejošo skaits valstī salīdzinoši ir mazāks nekā to, kas uzsāk darba gaitas.

Vairāku līmeņu pensijas sistēma nav jaunizgudrojums, tas pastāv arī citur Eiropā.

Konference lika aizdomāties par to, ka tālā nākotnē studentiem varbūt nemaz nav tik tāla. Ir vērts padomāt par to jau šodien.

Ja ir vēlēšanās aprēķināt savu vai vecāku iespējamo pensiju nākotnē, ielūkojieties Internetā. Adrese: www.lm.gov.lv.

ANDA LASE

Jaunas iespējas Universitātes bibliotēkā

Šajā gadā Latvijas Universitātes bibliotēkai ir bijusi iespēja iegādāties vairākas datu bāzes, tādā veidā studenti, mācību spēki un citi interesenti var iegūt plašāku informāciju, izmantojot internetu.

Bibliotēka šajā gadā ir sākusi sadarbību ar kompāniju Gale Group.

Gale Group ir kompānija, kas veido dažādas datu bāzes, kuras tiek izplatītas internetā. Šajās datu bāzēs tiek apkopota informācija, sākot no bibliogrāfijām, padziļinātām literatūras analizēm un visaptverošas informācijas datu bāzēm, līdz tādai informācijai, kura var sniegt atbildi uz visprecīzākajiem jautājumiem.

Mūsu bibliotēkā šogad ir pieejamas divas šīs kompānijas datu bāzes. <http://www.infotracc.galegroup.com/itweb/webdemo>

Custom Newspaper - laikrakstu pilnu tekstu datu bāze, kurā var at-

rast interesantus rakstus par visdažādākajām tēmām, meklējot gan pēc nosaukuma, gan virsraksta, datuma, autora, satura, gan citiem laukiem. Pieejami vairāk nekā 30 galvenie laikraksti (ietverot the Washington Post, Dallas Morning News, London Times u. c.). Ar Custom Newspaper ir iespējams izvēlēties vairākus meklēšanas parametrus. Rezultāti tiek sakārtoti grupās, kuras sadalās pēc konteksta. Raksti tiek elektroniski sadalīti pēc katra laikraksta, katra elektroniskā izdevuma nodrošinājuma, kas sadala informāciju pēc tādām pazīmēm, kādas vajadzīgas lietotājam.

Expanded Academic ASAP ir Gale Group galvenā datu bāze, kas domāta visu akadēmisko disciplīnu pētniecībai. Tai ir ļoti plašs aptvertās informācijas dziļums un darbības lauks - no reklāmas un mikrobioloģijas līdz vēsturei un sieviešu jautājumiem. Meklējot šajā datu bāzē, ir iz-

mantojami kombinēti indeksi, anotācijas, pilni teksti un attēli. Pieprasījuma atbildes tiek sadalītas gan iesācējiem, gan pieredzējušiem lietotājiem. Šīs datu bāzes darbības lauks un dziļums ir izmantojams plašam meklētāju spektram - sev noderīgu informāciju atradis gan studenti, gan mācību spēki, zinātnieki un arī vienkārši interesenti. Šeit ir apkopota informācija no sociālo zinātņu žurnāliem, humanitāro zinātņu žurnāliem, zinātnes un tehnikas žurnāliem, nacionālās ziņas un vispārīgu tēmu žurnāli, jaunākās ziņas, The New York Times un daudz kas cits.

Abās šajās datu bāzēs ir iespējams izlasīt pilnu tekstu, ir dotas atsauces uz citiem līdzīgu tēmu rakstiem. Interesējošo rakstu ir iespējams nosūtīt sev uz e-mail, kā arī ir vēl citas interesantas iespējas.

(Turpinājums sekos)

INGUNA DZINTARE

Stipendiju konkurss

bakalauriem un maģistrantiem datorzinātnēs un informātikā; uzņēmējdarbības vadībā; grāmatveidībā un auditā; farmācijas ķīmijā un bioloģiski aktīvu vielu sintēzē; aizsardzībā pret koroziju; pedagoģijā; Latvijas kultūras vēsturē.

Pieteikumam obligāti jāpievieno fakultātes, kurā mācās stipendijas pretendents, apstiprināts noraksts no atzīmju grāmatiņas par visiem mācību semestriem ar aprēķināto vidējo atzīmi, kā arī studenta vai maģistranta raksturojums no dekanāta vai zinātniskā darba vadītāja, maģistrantiem - CV.

Pieteikuma dokumenti veicināšanas stipendijām iesniedzami divos eksemplāros valsts valodā. Pieteikumi konkursam jāiesniedz

līdz 2001. gada 9. februārim.

Sīkāku informāciju pretendenti var iegūt savās fakultātēs.

Pilnu nolikumu par stipendijas piešķiršanas kārtību un pieteikuma veidlapas konkursam var saņemt Mērķprogrammas birojā - Kuldīgas ielā 45 katru darbdienā no plkst. 10.00 līdz 16.00, tālr. - 7067765.

Sabiedriskais transports - trolejbuss Nr. 21 un Nr. 9; autobuss Nr. 38 un Nr. 4 līdz pieturai Kuldīgas iela, trolejbuss Nr. 7 (galapunkts), tramvajs Nr. 2 - Zaslauka stacija; vilciens - stacija Zaslauka.

Ieeja Mērķprogrammā no Gregora ielas RITI (Rīgas Informācijas un tehnoloģijas institūts) ēkā, kabinets 205.

LIF mērķprogrammas IZK birojs

Dzimtes studiju centrā

Šajā semestrī Dzimtes studiju centrs piedāvā C daļas kursus:

- Sieviešu vēstures aspekti;
- Dzimums un tiesības;
- Krīzes psiholoģija. Sievietes personības izaugsmes iespējas gi-

menē un sabiedrībā.

Tuvāka informācija: DzSC, Raiņa bulvārī 19, 133. telpa. Tālr.: 7034327. Darba laiki janvārī: O:15-17; T:18-20; C:10-12.

Mūzikā ieinteresētos informējam

Mūzikas nodaļa (Music department) uzņem klausītājus (fakultāti)

1. Bez sagatavošanas (1., 2. kurss) - saksofons, klarnete, flauta, sitamie instrumenti, kontrabass, ģitāra, taustiņinstrumenti u. c.

2. Ar priekšzināšanām - 1. - 4. kurss.

Priekšmeti: Džeza, praktiskā improvizācija, intuitīvā muzicēšana, datorkompozīcija, muzicēšana ansambļos, meditātīvā mūzika, kora instrumentācija u. c.

Mūzikas stili: Jazz, Pop, Rock-vēsture, Etnomūzika, Āfrikas un Austrumu tautu mūzika.

Pasniedzēji: Māris Briežkalns -

sitamie instrumenti; Ivars Galenieks - C. basso; Egils Straume - sax, clarinetto, flute; Juris Kļaviņš - kora instrumentācija u. c.

Vieslektori, meistarkursi, praktiskās nodarbības - Latvijas un pasaules mūzikas zvaigznes.

Nodarbību sākums: 2001. gada februārī.

Pieteikšanās: melnes@lanet.lv

Latvijas Universitātes jauktais koris "Juventus" aicina pieteikties dziedātājus vīru balsis. Noklausīšanās un uzņemšana notiks pirmdien, 5. februārī un ceturtdien, 8. februārī LU Lielajā aulā plkst. 17.30.

EuroFaculty, Riga Centre announces competition for the positions for PHARE project LE9903.02 (EuroFaculty: Management and Restructuring of Teaching and Learning of the Public Administration, Law and Economics at the University of Latvia to the EU level) and FEU project

Established in 1993 by the Council of the Baltic Sea States (CBSS), EuroFaculty works within the framework of the University of Latvia to assist in course and curricula development in Economics, Law, and Public Administration/Political Science and to strengthen the academic and research environment at University of Latvia.

Applications are invited from suitably qualified candidates for the following positions:

- Teaching Associates (TA)
 - Student Teaching Assistants (STA)
 - Student Research Assistants (SRA)
 - Course developers (CD)
- Qualifications: Candidates should

generally be connected to the University of Latvia and interested in pursuing an academic career. A good working knowledge of English (or, where agreed, in German) is required. Applications should be in English (unless otherwise agreed) and accompanied by an updated CV. TA, STA, SRA and CD positions are for the current semester for duration of 4-5 months. Start date: February 1, 2001.

Applications are invited from suitably qualified candidates particularly in Economics, Law and Political Science/Public Administration:

TA - Comparative Constitutional Law; European Institutional Law; European Union II; European Public Policy; European Public Finance;

STA - Comparative Constitutional Law; European Institutional Law; German Legal Terminology; Economic Policy; Geld und Kredit II; Monetary Theory (masters level course);

SRA - Fundamental Rights Protection; European Law - Leading Cases of the European Court of Justice; Latvian/German Law Dictionary; Public Administration; Public

Policy;

CD - Comparative Administrative Law; German Legal Terminology.

For more detailed information on the positions for applications, please turn to EuroFaculty's homepage: <http://www.eurofaculty.lv>, check at the EuroFaculty (at Raiņa Bulv. 19-101), or contact:

EuroFaculty Riga Centre Vice-Director: Biruta Sloka, biruta@eurofaculty.lv

Economics: Vita King, vita-king@eurofaculty.lv

Law: Hans Wildberg, hwildberg@eurofaculty.lv

PA/PS: Daunis Auers, dauers@eurofaculty.lv

All applications should be signed and submitted in closed envelope before January 29, 2001, 12.00 to:

EuroFaculty Competition
EuroFaculty Riga Centre
Raiņa Bulv. 19-101
LV-1586 Riga

AKTUALITĀTES

Pateicoties "Solidaritātei", mainījās pasaules veidols

No kreisās: Tadeuvs Ivņskis un Mariāns Kšaklevskis

◀ 1. lpp.

"Solidaritāte" tika dibināta 1980. gada septembrī pēc streiku viļņa pret valdošās komunistiskās partijas politiku. Tieši Gdaņskas kuģu būvētavai bija galvenā loma šajos streikos, un 1980. gada 30. augustā starp streikotājiem un varas iestāžu pilnvarotajiem parstāvjiem tika parakstīta tā sauktā "Gdaņskas vienošanās", kas garantēja iespēju izveidot arodbiedrības, kuras būtu brīvas no komunistiskās partijas kontroles.

"Solidaritātes" priekšgalā bija Lehs Valensa - Gdaņskas kuģu būvētavas streika vadītājs. Kustības darbības kulminācijas punktā 1981. gadā arodbiedrību locekļu kopējais skaits sasniedza apmēram 10 miljonus cilvēku. Šajā pašā gadā notika "Solidaritātes" pirmais kongress. Tajā Lehu Valensu apstiprināja priekšsēdētāja amatā un pieņēma Polijas pašpārvaldīšanas programmu.

Komunistu politikas rezultātā ekonomiskā situācija aizvien pasliktinājās, taču komunistiskās varas parstāvji centās uzlabot ekonomisko situāciju Polijā daļēju reformu ceļā. Tomēr ekonomiskā krīze netika pārvarēta, un tas noveda līdz jaunu sabiedrisku protestu uzliesmojumam. Nākamais streiku vilnis pāršalca valsti 1988. gadā. Komunisti nonāca līdz nepieciešamībai apsēsties pie sarunu galda, lai atrastu politisko kompromisu ar "Solidaritāti".

Tas tika panākts "Apaļā galda" sarunu laikā 1989. gadā. Lēmums izsludināt pirmās brīvās Senāta vēlēšanas un daļēji brīvas Seima vēlēšanas vainagojās ar "Solidaritātes" uzvaru 1989. gada jūnijā vēlēšanās. Taču 1989. gada septembrī tika izveidota pirmā nekomunistiskā valdība ar "Solidaritātes" līderi Tadeušu Mazovecki priekšgalā, bet 1990. gadā Lehs Valensa tika ievēlēts par Polijas prezidentu.

90. gados no "Solidaritātes" izveidojās vairākas politiskās partijas. Tā kustība "Solidaritātei" ir iegājusi vēsturē ar tautas alkām pēc brīvības.

Uz izstādes atklāšanu bija ieraudis daudz, jo daudz interesentu. Tostarp - Latvijas ārlietu ministrs Indulis Bērziņš, Saeimas deputāti Guntars Krasts, Jānis Jurkāns. Pasākumu atklājot, uzrunu teica Polijas vēstnieks Latvijā Jaroslavs Bratkevičs, šobrīdējais "Solidaritātes" priekšsēdētājs Mariāns Kšaklevskis, Polijas sociāldemokrātu partijas pārstāvis Tadeuvs Ivņskis. Pasākumā klāt bija arī LU rektors profesors Ivars Lācis un citi vadības parstāvji. Izstādi sadarībā ar Polijas vēstniecību Latvijā organizēja LU Ārējo sakaru daļa.

Mariāns Kšaklevskis savā uzrunā teica: "Esmu laimīgs, ka ir iespēja ar jums šodien satikties izstādē "Solidaritātei 20 gadi". Šis gads ir īpašs arī ar to, ka mēs atzīmējam 19. gads-

kārtu, kopš pret "Solidaritāti" tika veikts atentāts. Proti, 1981. gadā Polijā tika ieviests karaspēks. Šodien atceramies arī, ka aprit 30 gadi, kopš Gdaņskas vojevodistē tika brutāli apšauti strādnieki - tas notika desmit gadus, pirms tika dibināta "Solidaritāte". Bez 1970. gada decembra nebūtu 1980. gada augusta. Dvēseles solidaritāte cilvēkos radās tajā dienā, kad par pāvestu tika ievēlēts polis - Jānis Pāvils II. Kopš tā laika mēs, poļi, sākam ticēt, ka kopīgiem spēkiem, vienoti, mēs daudz ko varam darīt. Pāvesta vizīte Polijā 1979. gadā bija tas, kas poļiem deva drosmi.

Svarīgs posms bija 1981. gada septembris, kad notika pirmā Brīvo arodbiedrību sanāksme, kurā tika uzrakstīts vēstījums visām Centrāl- eiropas un Austrumeiropas tautām. Vēstulē bija atzīmēts fakts, ka Austrum- un Centrāl- eiropā atrodas apspiestas valstis, kuras apspiedusi Padomju Savienība. Ar to bija domātas Baltijas republikas, Baltkrievija un citas valstis. Pateicoties šai vēstulei, Polijā tika ieviests karastāvoklis. Neskatoties uz to, ka ciņas laikā nogalināti aptuveni simts cilvēku, neskatoties uz visām grūtībām un karastāvokli, "Solidaritāte" nepadevās un 1989. gadā pilnībā atdzima.

Pateicoties "Solidaritātes" kustībai, krita arī Berlīnes mūris un robežas. Tagad mums ir iespējas braukt vienam pie otra ciemos.

Solidaritāte ir arī forma, kā varam risināt Eiropas problēmas. Ir ļoti svētīgi solidaritātes vārdi, kad mēs sakām: "Palīdziet viens otram nest smagumus. Taču nekad neizmantojiet tos viens pret otru, nevērsiet tos viens pret otru.

Es sirsnīgi pateicos izstādes organizatoriem un piedāvāju pabeigt savu uzrunu, atceroties tos cilvēkus, kuri gāja bojā karastāvokļa laikā. Pateicoties viņiem, mēs izcīnījām jūsu un mūsu brīvību."

Izstādes atklāšanas ceremonijas noslēgumā skanēja Polijas un Latvijas valstu himnas.

MĀRA SADOVSKA

ATCERAMIES

Kāda daļiņa par kaujām Latvijā Ziemassvētkos

◀ 1. lpp.

Pēc tam pulkvedis J. Vācietis lūdza kara ārstu P. Sņiķeru, lai viņu (J. Vācieti) evakuē uz Rīgu ar kontuzētu kāju. Taču pārsiešanas punkta vadītājs P. Sņiķers kontūzijas pazīmes nekonstatēja, un J. Vācietis evakuācijai iemesla nebija. Pulkavnieks J. Vācietis 25. decembrī ap plkst. 11.00 rītā iesēdās divu zirgu pajūga kamanās un aizbrauca uz pozīciju.

P. Sņiķera vadītajā pārsiešanas punktā uzturējās 1. un 2. latviešu strēlnieku brigādes mācītājs Pēteris Apkalns (1882 - 1942, miris Vācijā), priesteri Ceriņš un Jansons. Sakarā ar pozīciju maiņu 27. decembrī P. Sņiķera vadīto pārsiešanas punktu pārcēla uz Silinieku mājām (netālu no Lielupes un ceļa uz Kalnciemu). Pie Silinieku mājām, liela ozola pavēni 1916. gada 30. decembrī kopējā kapā guldīja 130 latviešu strēlniekus un 45 vācu karavīrus. (Jelgavnieki šajā vietā 1924. gada vasarā uzcēla pieminekli, ko redzam arī šodien.)

Kaujās pie Ložmetējkalna piedalījās 1. Daugavgrīvas latviešu strēlnieku pulka vecākais ārsts, vēlāk LU oftalmologijas profesors Ernsts Jansons (1880 - 1945, miris Leipcigā). Viņš 1916. gada 24. decembrī kā kara ārsts apakšpulkavnieka pakāpē Ziemassvētku kaujās pēc vācu pozīciju ieņemšanas ieradās pozīcijās Skangaļu rajonā un uzņēmās kaujas vadīšanu. Tā, izmantojot apjukumu, latviešu strēlniekiem radās iespēja sakārtoties un mērķtiecīgi atkāpties. E. Jansons izcēlās arī 1916. gada jūlija kaujās pie Ķekavas. Par varonību Pirmajā pasaules karā, dienot latviešu strēlnieku rindās, E. Jansonu 1925. gadā apbalvoja ar Lāčplēša Kara ordeni (LKO).

Kaujās pie Ložmetējkalna piedalījās 4. Vidzemes latviešu strēlnieku pulka ārsts kapitāns, vēlāk LU Ķirurgijas klinikas asistents (LU profesora J. Alkšņa znots) Aleksandrs Jūlijs Mežciems (1891 - 1960, miris Anglijā). Kara ārsts A. J. Mežciems 1917. gada 12. janvārī pēc paša ierosmes pārcēla pārsiešanas punktu drošākā vietā un par spīti briesmām zem iz-

nīcinošas ienaidnieka uguns kopā ar vairākiem sanitāriem glāba no nosalšanas vai krišanas gūstā daudzus ievainotos latviešu strēlniekus. Par varonību kaujās latviešu strēlnieku rindās A. J. Mežciemu 1924. gadā apbalvoja ar LKO.

Nākotni var veidot, neaizmirstot pagātni un profesionālo sagatavotību, par ko rūpējas skolmeistari. 2000. gadā no 4. līdz 9. decembrim Latvijas Universitāte, P. Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, NBS štābs, korporācija Fraternitas Metropolitana organizēja pasākumu kompleksu, veltītu profesora un ģenerāļa P. Sņiķera 125. dzimšanas dienai.

Atskats uz paveikto un šodiena liecina, ka militārmedicinā tiek paverta jauna lappuse - Latvijas NBS starptautiskā misija, ko ārsti un viņu palīgi veic Dienvidslāvijā. Ar šim problēmām konferencē mūs iepazīstināja ārsts pulkvežleitnants Ričards Baufāls, ārsts majors Edgars Šneiders un ārsts majors Jānis Turks. Latvijas NBS mediķi minētajā miera misijā veic darbus kā plaša profila mediķi ar labu profesionālo sagatavotību.

Ieskicētās epizodes liecina, ka jebkura tautas sāpe nav iedomājama bez cietušo aprūpēšanas. Pasākumu realizēšanā piedalās kā eksakto, tā arī humanitāro disciplīnu pārstāvji, to skaitā garīdznieki un mediķi. Kopējos darbos pilnveidojas nacionālā pašapziņa. Bez latviskās ideoloģijas, kas veidota laika gaitā, būtu grūti ticēt iespējam izveidot, atjaunot un pilnveidot mazu, bet neatkarīgu Latvijas valsti.

Profesors ALFRĒDS MILTIŅŠ,
Zemessardzes ārrindas ārsts,
atvaļināts virsleitnanta pakāpē,
Fr. Metropolitana filistrs,
P. Sņiķera medaļas laureāts

P. S. Saglabāts autora rakstības stils,
piemēram: pravovers - pareizticīgs;
starovers - vecticībnieks; pulkavnieks
- pulkvedis, kapitāns - kapteinis.

GRĀMATAS TEV

Beidz iznākt Klāva Elsberga darbu izlase

Latvijas Universitātes Bibliotēkā grāmatu izstāde mums dāvāja tīksanos ar vienu no XX gadsimta otrās puses būtiskākajiem latviešu dzejniekiem. Klāvs Elsbergs dzimis 1959. gada 3. janvārī, noslepkavots 1987. gada 5. februārī. Lai arī gados vēl jauns, viņš bija jau nobriedusi personība, kuru tā laika sistēma uzskatīja par nevēlamu. Viņa slepkavas nav sodīti vēl tagad un visticamāk arī nekad netiks tiesāti.

Apģādā "Enigma" nu iznācis Klāva Elsberga darbu izlases pēdējais, trešais sējums, un tam vajadzētu ieinteresēt ne tikai lasošo sabiedrību, bet arī visus sabiedriskos procesos līdzdalīgos. Sējums "Tikami rosiģi šļaukti" sniedz liecības par Klāvu Elsbergu, izmantojot viņa rakstus un intervijas, vēstules, piezīmes, tuvinieku atmiņas, kuru vidū īpaši izceļas lielās latviešu dzejnieces Klāva Elsberga mātes - Vizmas Belševas - rakstītais, spilgti atsedzot gan Klāva Elsberga nogalināšanas apstākļus, gan arī parādot Klāvu kā personību. Viena no pamatotākajām versijām, kādēļ notika slepkavība Rakstnieku jaunrades namā Jūrmalā: "Klāva Elsberga rokās bija nonākuši impēriju kompromitējuši materiāli, kurus viņš būtu publicējis tā laika asākajā, prog-

resīvākajā žurnālā "Avots".

Pavisam jaunus gados iznāca viņa pirmais dzejoļu krājums "Pagaidīsim ausaino", sekoja dzeju grāmata "Bēdas uz nebēdu", bet krājums "Velci, tēti" iznāca jau pēc autora nāves. Tiem, kuri jautā Klāva Elsberga tuviniekiem, lai pastāsta par viņu ko interesantu, ir jāpiedzīvo vilšanās: nekā pikanta vai sensacionāla Klāva dzīvē nebija: darbs, ģimene... Viņš apprecējās ar jauno dzejnieci Irēnu Auziņu - savu bērniņas draudzeni. Kā atceras Vizma Belševice, bērnu gados redzot abus kopā, ir nodomājusi, ka šī nopietnā meitene reiz kļūs viņas vedkļa. Tā arī notika. Irēna Auziņa un Klāva brālis Jānis ir Klāva Elsberga darbu izlases sastādītāji un snieguši katrs savu atmiņu skici par Klāvu. Dzejnieku atceras viņa spalvasbrāļi Inese Zandere, Mārtiņš Zelmēns, Egils Zirnis.

Viens no pašiem nozīmīgākajiem grāmatā ir Klāva Elsberga raksts "Par jaunu Van Gogu", kuru pamatoti var vērtēt kā jaunā mākslinieka manifestu. Viena no viņa būtiskākajām tēzēm: "Katrs mākslinieks ir spiests izgudrot ritēni no jauna. Pelēcība uzrodas, kur tas nav izdarīts". Vai - "Dzejai nav lielāka ienaidnieka par konjunktūru". Vai arī - "Viss mākslinieciski nevainīgais ir galēji bezdzejisks".

Šī raksta pamatdoma sasauca ar radiointervijā Genovevai Bērsoni teikto: "Dzejniekam ir jājūt tas, ko jūt viņa tauta. Ir jādzīvo kopā ar savu tautu un jāizsaka viss, pēc kā tauta tiecas, pēc kā tā ilgojas". Intervijā vienai no tā laika Padomju Savienības vadošajām avīzēm "Literaturnaja gazeta" viņš saka: "Ir jāpanāk, lai vārds atgūst savu īsteno vērtību".

Klāvam Elsbergam bija lemts dzīvot laikā, kad sociālistiskā sistēma īpaši spilgti pierādīja savu nespēju funkcionēt, kad līdz galējai robežai saasinājās pretruna starp vārdiem un darbiem. Klāvs Elsbergs to redzēja, un asredzība izpaudās viņa darbos. Bija klāt "perestroikas" laiks, un pavisam nedaudz pietrūka, lai Klāvs Elsbergs pieredzētu gan simtiem tūkstošiem cilvēku demonstrācijas Daugavmalā, gan Latvijas neatkarības atgūšanu.

Publicētas Klāva Elsberga vēstules no padomijas, kad viņš bija spiests izciest obligāto karadienestu: satriecoši sava laika dokumenti, kuri liecina, ka jaunajā "dzimtenes sargā" verd riebums pret sistēmu, kurā viņam lemts būt skrūvētei, un te jau nav runa tikai par smirdīgumu, žurkāmu un netīrību zaldātu virtuvē.

VIJA APINĪTE

ES RAKSTU

Slapjas ziemas refleksijas

Kad vien gribu, varu aizvērt acis un neko neredzēt, klausīties tikai lietus skaņā, kad tas kā traks rumaks aulā lejub, sadragājot jumtus. Izlotosies sevi par gabalos sacirstā dieva Oziris sievu un papīrusa laivā irties pa zeltaino Nīlu, meklējot mīlotā fragmenhus. Vāru bilst "tu" un lūpās izjust šī vārda taurinbiklo siltumu. Bēgot no Tevis, ietruaukhes krūtīs kādam vējam un apmaldīties varavīkšnotās matu šķipsnās, jaudrās cepuru lentēs, samudžināta serpentīna vaļos, ghumā austeru mudzekli, ēdelīgu baložu un sudrablapsu kolonijās, kanāla pīļu sabozušajos, mirdzošajajos kaklos, bezpajūmbnieku izstiepto roku un kāju mežā un pajūmbnieku spēkīgajos vaigos... aizklist līdzī pazaudēta pāva nolūpušai, saratnāi astei, kas kā noskrandusi grīdaslūpata velkas pa šokolādīgi brūno dubļu skrini... iekerties klainojāšā suna nolūkušā utainā ausī... Viss šis nirbošais karuselis kā mīļīgās mutulis ik dienu izklūp no dūmēnu atplestajām kvadrātmūtem iestjvinātās, elektrozilās ziemas debesīs, kā lapseņu pūznis iestrēgst man kaklā un plaušās, tikko laudāms iespraukties elpai.

Pie mirdzoša puķu kioska atkal redzu stāvam savu draugu Splīnu. Viņš man atgādina kādu akmeņu

strūklaku vecā, salms suņu sakostā bumbieru dārzā - skumja jātnieklā skulphūru, kam no nebeidzamām asarām acis aizaugušas ķērpjiem. Kāpēc viņš ciņš? Vārdūl tukšs, rimišo šūpoļu meiteniģi stūrdinātie ploci matētajā ziemas gaismā viņam atgādina karātavu siluētu?

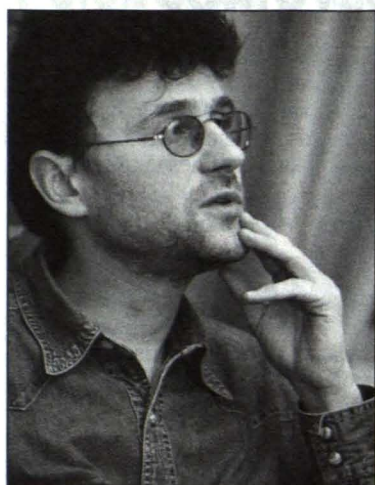
Citrēz Splīns kā lunkans dzīns izgaro no manās kafijas, pienaglojas pie Pēterbaznīcas torņa vai kopā ar parka koku galotnēm ievaužas miglas šifonā. Lai nu kā, visām caturī kā vaļēja brūce vai raupjas rokas sahektu nagla vidū viņa mēlais, gaisošais smaids.

Kāds manā priekšā atver un aizver durvis. Kad bišu aizgājuši, uz grīdas kā pienbāls, butojošs strauds skaldosies tas pats mēness stars. Debesis savā bezvārdū maigumā tāpat pieklaus vēsu vaiņu mūžam jaunajai nītiģi garāmbrāucosie auto aizvien šķindinās taštes plauktā, sienas kā vienmēr kļūst un sevi glābās šī nāma iemūmnieku atspulgos kā neredzamas kļūstās dabas. Tikai kāds būs aizsānis priekšā smagu baltu, lai neviena netrandāts klausītos trakā rumaka aulos.

IEVA JASINSKA

FAKULTĀTĒS

Jaunais dekāns

ULDIS KONDRATOVIČS nesen ievēlēts par Bioloģijas fakultātes jauno dekānu. Šajā sarunā Kondratoviča kungs stāsta par iecerēm šajā amatā, fakultātes perspektīvām un daudz ko citu.

- Kādu priekšmetu jūs pats studējāt Latvijas Universitātē?

- Universitātē studēju augu fizioloģiju, augstskolu beidzu 1986. gadā. Bioloģijas fakultātes izvēle nebija nejaušība. Ģimenē mēs esam bioloģu dinastija - abi vecāki ir bioloģi, turklāt kādreiz vēl kursabiedri. Bērībā, kad tēvs vēl strādāja Botāniskajā dārzā par direktoru, mēs tur dzīvojam uz vietas - to atceros kā istu oāzi, paradīzi.

- Lai kļūtu par dekānu, bija jāiztur zināma konkurence... Jums ir gandarījums par rezultātu?

- Mani konkurenti bija kolēģi. Protams, par rezultātu ir gandarījums. Nozīmīgs bija arī domes atbalsts. Labi, ka tev uzticas, bet tas

tomēr uzliek pienākumu nastu, un šī uzticība ir jāattaisno.

- Kādi ir pienākumi, ko pieprasa dekāna amats?

- Domāju, ka pārsvarā tas ir administratīvs darbs. Zināmā mērā piekritu rektoram Ivaram Lācim. Viņš savā priekšvēlēšanu kampaņā aizstāvēja ideju par profesionālu iesaistīšanu administratīvajā amatā. Tas dekānam atvieglotu saimniecisko jautājumu risināšanu. Domāju, ka dekāna svarīgākais pienākums ir būt labam kolektīva vadītājam. Principā dekānam jābūt kā labam šoferim - kad viņš brauc, pasažieri nedrīkstētu to sāpīgi izjust.

Būtisks ir jautājums par studiju kvalitāti. Prieks, ka studenti kļūst arvien aktīvāki un arvien vairāk cīnās par savu taisnību. Kā dekāns vēlos būt atbalsts arī studentiem.

Mani uztrauc, ka ir novecojušas infrastruktūras, bet zinu, ka tā nav tikai mūsu fakultātes problēma, tā ir arī citur.

- Kā jūs redzat Bioloģijas fakultātes perspektīvu?

- Progresā iespējas es saskatu ļoti ciešā sadarbībā starp fakultāti un asociētajiem institūtiem, piemēram, Biomedicīnas studiju pētījumu centru, Bioloģijas institūtu. Būtiska ir studiju un zinātnes integrācija.

Asociēto institūtu laboratorijās ir ļoti spēcīgs zinātniskais potenciāls, kā arī aparātūra. Fakultātē savukārt ir pieredzējuši mācībspēki. Tieši kop-sadarbībā es redzu vislielākās perspektīvas, tomēr par šo sadarbību vēl jāpacinās.

Gribētos dažādu bioloģijas apakšnozaru pārstāvjiem vēlēti sapratni, spēju iedziļināties vienam otra problēmās. Lai nerodas situācija, ka cilvēkam augi un dzīvnieki patik tikai

tad, kad tie saskaldīti līdz molekulām...

Bioloģijas fakultātes izglītības galvenā funkcija ir dot akadēmiskas, fundamentālas zināšanas visā bioloģijā. Mūsdienās, protams, ir tendence uz aizvien šaurāku specializāciju, bet pamatzināšanām tomēr jābūt.

Nezinu, kā tas ir ieviesies, bet pēdējā laikā kļuvis populārs iedalījums "baltajos" un "zaļajos". Ar "baltajiem" saprot tos, kuri savu zinātnisko darbību veic laboratorijās, ar "zaļajiem" - tos, kas iet strādāt dabā. Man šis iedalījums nepatīk, jo biologam tomēr jābūt cilvēkam ar visplašākajām zināšanām.

- Vai šobrīd nodarbojaties arī ar zinātnisko darbu?

- Mana zinātniskā darbība ir saistīta ar rododendriem kā dekoratīvo augu kultūru. Rododendri gan nav pieskaitāmi Latvijas flori, tie šeit ir introducēti. Latvijas selekcionāru uzdevums ir audzēt šķirnes, kas būtu piemērotas mūsu klimatam. Rododendru Meka ir Apvienotā Karaliste, arī Vācija un Holande. Aizbraucot tur pavasarī, aizraujas elpa.

Rododendriem mūsdienās ir apmēram 13 000 šķirņu. Tie ļoti viegli krustojas savā starpā, tādēļ ir pateicīgs objekts selekcionāriem, vienīgi pirmos ziedus pēc krustojanas var sagaidīt tikai pēc sešiem gadiem.

- Vai, jūsuprāt, pietiekami daudz jaunu cilvēku šodien izvēlas studēt bioloģiju?

- Domāju, ka studentu skaits ir optimāls. Tomēr varētu vēlēties, lai konkurss palielinātos, būtu vairāk interesentu.

Priekšnoteikums šeit varētu būt darbs ar skolēniem, viņu zinātniskais darbs. Tagad pirmo kursu studenti gatavo jaunu informatīvu izde-

vumu, ko paredzēts izdalīt skolām, informējot, kas notiek Bioloģijas fakultātē.

Protams, pēc fakultātes beigšanas sāpīgs jautājums ir turpmākā darbavieta. Pašiem studentiem jābūt pietiekami aktīviem. Vinnētāji ir tie, kas, atnākot uz Bioloģijas fakultāti, jau zina, ko izvēlēties, un laicīgi meklē potenciālo darba vadītāju.

Mūsdienās paplašinās studentu apmaiņas iespējas, ārzemēs iegūtos kredītpunktus iespējams pielīdzināt mūsu apmācības sistēmai. Tā tendence, ka cilvēki brauc uz ārzemēm un paliek tur strādāt, manuprāt, sāk samazināties, un arī tie, kas aizbrauc, necenšas pilnībā saraut saites ar Latviju.

Bioloģijai kā zinātnei par dabu ir ārkārtīgi lielas perspektīvas nākotnē, un nākotnē cilvēki to apzināsies arvien vairāk.

- Bioloģijas fakultātē valda visai laba saprašanās starp studentu un pasniedzēju...

- Tā tas varētu būt. Raksturīgi, ka akadēmiskajam personālam un studentiem sarūk gadu starpība, līdz ar to ir vienkāršāk iedziļināties vienam otra problēmās. Varam sanākt kopā un tikpat labi apspriest jautājumus, kas saistīti ar mācībām, un tos, kas saistīti ar sadzīvi. Reizēm apspriesties var nonākt pie tādām atziņām, kas vienam netaptu skaidras.

Bioloģijas studentu vispār raksturo dzīvespriecīga attieksme pret visu apkārt notiekošo, cenšanās nesamierināties ar dažādām negācijām.

- Kurš no pasniedzējiem bijis jūsu īstais skolotājs?

- Kā savu galveno skolotāju varētu atzīmēt profesoru Rihardu Kondratoviču. Viņš ievadīja mani lauciņā, kurā es risinu zinātniskās problē-

mas, kas saistītas ar rododendriem. Lielu paldies varu teikt nu jau aizsaulē aizgājušajai mūsu katedras bijušajai vadītājai profesorei Helēnai Mauriņai. Viņas darbības laikā es aktīvi iesaistījos katedras pedagoģiskajā, zinātniskajā darbībā.

Visiem fakultātes mācībspēkiem esmu parādā par zināšanām, cilvēcisko attieksmi, idejām, kas saistītas ar dzīves izpratni. Fakultāte man daudz devusi tieši attieksmē pret dzīvi.

- Kādas iespējas kā personībai paver dekāna amats?

- Iespējas iepazīties ar šādas pietiekami lielas struktūrvienības funkcionēšanu. Domāju, ka uzzināšu daudz ko jaunu, būs iespēja iedziļināties problēmās, kas skar citus kolēģus, katedras un laboratorijas. Runājot par studiju darbu - vairāk vai mazāk zināju to skarošās problēmas, jo darbojos arī Studiju padomē. Dekāna amatā esot, būs jāprot atlasīt noderīgo informāciju no pārējās.

Dekāna darbību es saskatu tikai ciešā sadarbībā ar fakultātes domi un studentiem.

- Kādi būs jūsu pirmie uzdevumi dekāna amatā?

- Viena no sāpīgākajām tēmām šobrīd ir informācijas apmaiņa un budžets. Vajadzētu parūpēties arī par fakultātes tehnisko stāvokli.

- Kas jums nepieciešams, lai varētu labi justies un veikt savu darbu?

- Apkārt sev vēlētos redzēt draudzīgus un saprotošus cilvēkus, jaukus kolēģus. Mana ģimene jau ir ļoti saprotoša. Godīgi sakot, man ar visu pagaidām ir laimējies.

ANDA LASE

Moderno valodu fakultāte atvērta ikvienam interesentam

Kāds bijis aizvadītais gads Moderno valodu fakultātē, kāds interesantāks notikums, par to pastāstīt aicinājām dekāni, asociēto profesori INGRĪDU KRAMINU.

Pagājušais gads bija interesants ar to, ka 15. decembrī notika fakultātes mācībspēku sarakstīto grāmatu un izstrādāto mācību līdzekļu kolektīva prezentācija. Ļoti ceram, ka jaunie mācību līdzekļi izpelnīsies arī citu fakultāšu studentu ievēribu. Lūk, kādas grāmatas piedāvājam interesentiem:

Ingrīda Kramiņa "Linguo-Didactic Theories Underlying Multi-Purpose Language Acquisition"; Vilma Rapa, Mudīte Upmale "Let's Ask Questions"; Gunta Štrauhmane, Zigrīda Vinčela "Speaking With Confidence"; Māra Rozenberga "Latviešu - Spāņu sarunvārdnīca"; Kersti Boiko "Livo Kēl" - libiešu valodā; Ināra Penēze "An Anthology Of English Literature Of The Earlier 17th Century (1603 - 1660)"; Sigma Ankrava "Vai Lāčplēsis bija karalis Artūrs?"; Rasma Mozere "Rīga

pastkartēs".

Šīs prezentācijas idejas autore bija Anglistikas nodaļas lietvede Vija Ernstsone. Viņa teica, ka beidzas tūkstošgads un ir jāparāda, kas jauns šis tūkstošgads pēdējā gadā ir radies mūsu fakultātē. Ka mēs ne tikai mācām studentus, bet arī rūpējamies par to, kā vieglāk apgūt valodas.

Piemēram, Kersti Boiko grāmata par libiešu valodu. Tā iznāca pagājušajā gadā. Iestrāde šai grāmatai bija 1999. gadā, kad iznāca grāmata par libiešu kultūru. Skatāmie arī nākotnē. Tā 7. februārī pie mums viesosies Igaunijas izglītības ministra vietnieks un izdevniecības pārstāvji, kuri izdošanai gatavo latviešu - igauņu vārdnīcu. No Latvijas puses atbildīgā par šo darbu ir somugristikas nodaļas vadītāja, asociētā profesore Kersti Boiko. Viņa ir līdzautore.

Lai cilvēki varētu runāt ar pārliecību, iznākusi grāmata "Speaking With Confidence". To var lietot plaša Latvijas sabiedrība, jo tajā ir visdažādākās tēmas. Piemēram, kādas ir saziņas stratēģijas un funkcijas, māksla sarunāties, darbs un atpūta, profesija, vērtības, laime. Grāmatas sākumā ir frāzes, seko teksti un visbeidzot lomu spēles un situācijas.

Iznācis arī tāds mācību līdzeklis, kas tulkojumā nozīmē "Gramatikas aka". Tajā ir sakopotas gramatikas zināšanas, un tā varētu noderēt cilvēkam, kurš apgūst angļu valodu. Vienaļa, vai viņš studē mūsu vai kādā citā fakultātē. Tajā ir gramatika caur sarunām. Piemēram, kā atbildēt uz jautājumu, vai jums patīk mūzika. Šajā mācību līdzeklī ir arī tādi testi, kur cilvēks var pārbaudīt pats sevi. Vārdu sakot, tā ir pašmācības gramatikas grāmata.

Lūk kasete, kuras līdzautore esmu arī es. Sarunā ar cilvēkiem mums ir vajadzīga prāta atvērība. Šis ir palīgs, lai cilvēks varētu uztvert jebkuru informāciju un to saprast. Kasetē ir autentiski teksti. Komplektā ir arī grāmatītiņa. Tajā ir, piemēram, radioziņas ar norādījumu, cik gara ir katra radioziņa. Tā students var ielānot savu laiku. Var atrast lappusi, kurā ir teksts, ar ko viņš strādās, to paralēli arī klausoties. Parādām studentiem, kā izrunas ziņā atšķiras teksts, ko mēs lasām un ko mēs klausāmies. Mācību līdzeklī ir arī avīžu fragmenti, lai students, izlasot avīzi, varētu vieglāk klausīties. Līdz ar to mēs audzinām studentos apziņu, ka valodu nevar tā vienkārši iet un runāt. Ļoti daudz jālasa dažādi materiāli, periodika, lai būtu lietas kursā par visu, kas notiek pasaulē. Tādēļ šī ir tāda informatīva grāmatītiņa, kurā ir tēmas gan par politiku, gan par privatizāciju u. c.

Ja cilvēks ir jau ierunājies, tad viņam gribas arī lasīt. Lūk, angļu literatūras antoloģija, kuras autore ir asociētā profesore Ināra Penēze. Ļoti interesanta ir arī profesore Sigmas Ankravas grāmata.

Mums ir ne tikai bakalauri, bet arī maģistranti un doktori, kā arī profesionāla skolotāju programma. Tāpēc lietišķajā valodniecībā piedāvājam grāmata "Linguo-Didactic Theories Underlying Multi-Purpose Language Acquisition". Tajā ir lingvistiskās un arī mācīšanas teorijas valodas apguvei. Mūsu studenti strādās dažādās vietās. Būs tulki, skolotāji, strādās izdevniecībās, Ārlietu ministrijā. Tādēļ šajā grāmatā gūtās zināšanas būs ļoti noderīgas.

Ar Eiropas Savienības un Eiropas Padomes atbalstu iznācis CD-roms. Tajā ir četru valodu mācīšanās pro-

grammas. Cilvēki, zinot angļu valodu, var nākt pie mums un ar šo disketi mācīties latviešu, lietuviešu un igauņu valodu. Vai, piemēram, latvieši, lietuvieši, igauņi var mācīties angļu valodu. Šim CD mums ir patentiesības, mēs arī bijām tā koordinatori Baltijā. Visi ieraksti tajā ir oriģinālvalodās.

Mūsu mācībspēki darbojas kā tulki. Liels ieguldījums šajā ziņā ir mūsu lektorei Rasmaj Mozerei. Ir iznākusi viņas gatavotā grāmata "Rīga pastkartēs". Visus tekstus tulkojusi Rasma Mozere. Šī grāmata ir lasāma interesantā veidā. To atverot, vienlaicīgi var skatīties gan teoriju, gan aprakstus par ilustrācijām-pastkartēm. Tām teksts ir gan latviešu, gan angļu, gan krievu valodā.

Veicam pētījumus, kā valodu vieglāk apgūt

Krievu un baltu filologiem iespējams veikt pētījumus šeit Latvijā. Mēs braucam ārpus Latvijas no šim modernajam valodām paņemt to, ko varam piedāvāt studentiem. Nevaram šajā valodā veikt pētījumus. Varam tos veikt par šo valodu, kā to vieglāk apgūt un padarīt interesantu latviešu cilvēkiem. Tā ir mūsu fakultātes atdeve - gan mācot studentus, gan rakstot mācību grāmatas un gatavojot mācību līdzekļus.

LU mācībspēkiem nepieciešama angļu valoda

Interesants fakts ir tas, ka fakultātē bija ieradušies Taīpejas misijas pārstāvji. Viņi ļoti vēlas sadarboties ar mūsu Universitāti ne tikai ķīniešu valodas jomā, bet arī veidot apmaiņu starp mācībspēkiem. Viņi ir ļoti ieinteresēti arī sociālajās zinātnēs un ekonomikā. Taču diemžēl ne visi mūsu LU mācībspēki lekcijas

varētu lasīt angļu valodā. Šai problēmai ir jārod risinājumi.

Arī savus studentus vēlamies gatavot ar specifiskāciju. Ja, piemēram, 3. vai 4. kursā students ir ieinteresējis par ekonomiku, jurisprudenci, gatavot valodas speciālistus tieši šajā nozarē. Vai viņš tulkos vai mācīs tajā nozarē, tā jau ir cita lieta. Cilvēks tam būs gatavs. Lai nav tas grūtākais ceļš, kāds ir bijis mūsu paaudzes mācībspēkiem. Ja viņš ir angļu filologs un pēkšņi ir jānāca, piemēram, ekonomistu grupa.

Ar Valodu centru plānojam kopēju darbu - studentu ievirzīšanai konkrētā nozarē. Lai mūs saprastu un mēs kļūtu saprotami. Ne tikai pašu mājās, bet arī pasaulē.

Mums ir sadarbības plāns ar Taīpejas misiju. Sniegsim viņiem informāciju par tiem mācībspēkiem, kuri varētu lasīt lekcijas angļiski vai arī palīdzēt šo mācībspēku lekcijas iztulkot angļiski. Lai mācībspēkiem ir vieglāk, ja viņi angļu valodu nepārvalda tik dziļi.

Mēs - Moderno valodu fakultātes mācībspēki - esam kā tādi tilti, kuri palīdz pāriet pāri.

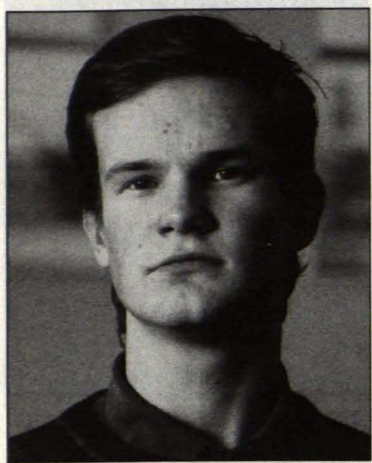
Valoda atver pasauli

Ja cilvēks ir iemācījies angļu vai vēl kādu valodu, viņam ir lielas iespējas. Pēc tam arī šis students ir interesants dažādu nozaru maģistra kursiem Anglijā, Japānā, ASV, Ķīnā un citur. Viņš brīvi var apgūt savu izvēlēto nozari - vai tā būtu arhitektūra, medicīna vai ķīmija, vai kas cits. Tādēļ mēs ļoti vēlamies, piedāvājot kvalificētus mācībspēkus, palīdzēt pārvarēt šo valodas problēmu. Citu mūsu fakultāšu studenti šobrīd svešvalodu saņem tikai pirmajā kursā, un ar to viss beidzas.

5. lpp. ▶

IEPAZĪSIMIES

Iespēja runāt ar prezidenti

Datori un programmēšana ir šī puīša stihija. Lai arī VIES-TURS ZARINŠ ir tikai Fizikas un matemātikas fakultātes 1. kursa students, starptautiskajā informātikas olimpiādē izcīnīta sudraba medaļa un šeit Latvijā iegūta Ls 1000 prēmija šim puisim jau ir kabatā. Par to, kā nopietns darbs vainagojas spožiem panākumiem, sīkāk "UA" piekrita pastāstīt pats Viesturs.

- Kur un kā notika šī olimpiāde?

- Starptautiskā informātikas olimpiāde notika Ķīnā. Tajā piedalījās apmēram 82 valstis, pa četriem cilvēkiem no katras. Principā olimpiāde

bija domāta vidusskolēniem, kāds pieteikšanās brīdis vēl skaitījās arī es. Līdz braukšanai uz Ķīnu notika nopietna sagatavošanās. Bija kursi, uz kuriem gāja kādi divpadsmit cilvēki, no kuriem tad notika to četru cilvēku atlase, kas šajā olimpiādē attiecīgi piedalījās no Latvijas.

- Kāds bija tavs ceļš līdz uzvarai?

- Visu vasaru es gāju uz kursiem. Kādas trīs, četras reizes nedēļā pa piecām stundām ikreiz sēdēju pie datora un trenējos uzdevumu risināšanā. Protams, ja nebūtu iepriekš tā gatavojies, rezultāts nebūtu tik labs. Krievijai, piemēram, bija pirmā vieta. Tika iegūti pilnīgi visi punkti no iespējamiem, bet viņiem jaunieši dara tā - pabeidz vidusskolu un neiet uzreiz uz universitāti, bet tā vietā veselu gadu nodarbojas tikai ar tūru trenēšanos. Viņi to, ko mēs pāris mēnešus vasarā, dara vesulu gadu. Atzīstos - es esmu arī slinks. Šajā olimpiādē, piemēram, ļoti reāli bija dabūt arī pirmo vietu, bet es kā jau parasti kaut ko neuzrakstīju, kaut ko normulkojos. Lielākā daļa kļūdu parasti ir ļoti mulķīgas, vismaz man. Pēc tam skaties un domā - nu kur tev tajā brīdī bija prātiņš?

- Kādi iespaidi tev ir palikuši par Ķīnu?

- Mēs tur aizbraucām un nedēļu dzīvojām viesnīcā. Pirmajās dienās

notika aklimatizācija, kad pārsvarā neko nedarījām un pierādām pie sešu stundu starpības, kas Ķīnai ir ar Latviju. Tad mūs tur vadāja pa dažām vietām - uz Ķīnas mūri, uz slaveno Imperatora pilsētu. Pati olimpiāde kopumā notika tikai desmit stundas. Interesanti, ka no gandrīz trīs simts cilvēkiem tikai trīs bija meitenes! Visi pārējie olimpiādes dalībnieki bija puīši. Droši vien informātika ir lieta, kas meitenes neaizrauj. Viena no meitenēm ieguva arī medaļu, un apbalvošanas ceremonijā viņu kā meiteni īpaši izcēla.

- Savus panākumus vari norakstīt tikai un vienīgi uz saviem nopelniem vai arī uz kaut kādu apstākļu sagādāšanu?

- Visi sasniegumi ir atkarīgi no cilvēka. Vienīgi ir slinkāki cilvēki, kuriem vienmēr ir vajadzīgs kāds, kas viņus pabīda uz vajadzīgo pusi. Un ir tādi, kas paši visur skrien un paši visu dara, un es domāju, ka tieši šie otrie arī visvairāk sasniedz. Es esmu cilvēks, kas bieži nokļūst dažādās situācijās, kur kaut kas vienmēr tiek piedāvāts. Man ir tikai jāizvēlas, tādēļ es paldies varu teikt apstākļiem.

- Kāda bija apbalvošana tur, Ķīnā?

- Viss notika milzīgā zālē. Bija vairākas zelta, sudraba un bronzas medaļas. Visi uzvarētāji tika izsaukti

priekšā. Tad nāca visādi lieli un augsti cilvēki un karināja medaļas. No viņu puses bija arī dažādi priekšnesumi - tradicionālo deju, operu fragmentu un kaujas mākslu demonstrējumi.

- Šeit Latvijā apsvēkumi turpinājās?

- Atbraucot uz Latviju, kādus divus mēnešus nekas nenotika. Tad Ministru kabinetam pēkšņi ievajadzējās bankas konta numuru, tad palūdza diploma kopijas, un visbeidzot pienāca ielūgums uz Ministru kabinetu. Visdažādāko starptautisko olimpiāžu uzvarētājiem tur notika tikšanās ar Andri Bērziņu un kaut kādiem cilvēkiem no Izglītības ministrijas. Visi saņēma diplomus, kaut kādas piespraudītes un lielākas vai mazākas naudas prēmijas. Es par savu iegūto naudu pagaidām esmu no-

pircis mobilo telefonu.

- Vai no daudzajiem sveicieniem ir kaut kas tāds, kas atmiņā palicis visspilgtāk?

- Sakarā ar šo uzvaru olimpiādē biju pieņemšanā pie Valsts prezidentes. Tur tā ievirze bija - talantīgākie Latvijas bērni vai kas tamlīdzīgi. Bija pāri par simts cilvēkiem, un viss notika ļoti formāli. Pirms tam visiem apstāstīja, kas un kāpēc būs un ko un kā vajag darīt. Katram bija jāpieiet pie prezidentes, jāapsveicinās un jāpastāsta, kas viņš ir un kādi ir viņa nopelni. Visas sarunas bija ļoti īsas un nenozīmīgas, tomēr kopumā es esmu priecīgs, ka man ir bijusi iespēja runāt ar pašu Latvijas valsts prezidentu.

GITA LIEPIŅA

◀ 4. lpp.

Tieši tad, kad speciālists ir izaudzis, mācās kādā 4. kursā, maģistrs vai doktors un var kaut ko pateikt savā specialitātē, jo ir jau kaut ko atklājis, svešvaloda viņam atņem iespēju parādīt, kāds viņš ir. Ja ļoti labs zinātnieks kaut ko neveikli mēģina izburtot svešvalodā un kļūdās, kāds varbūt pasmaidīs, un šis cilvēks tiek sakauts ārpus Latvijas robežām. Viņš vairs neuzdrošinās izteikties. Publicēties ārpus Latvijas ar tulku palīdzību vēl ir iespējams, taču nebraukt uz konferencēm. Šajā ziņā vēlamies palīdzēt visiem LU studentiem.

Vēlamies piedāvāt valodas kursus

Kopā ar Valodu tālākattīstības un Tālmācības centru februārī plānojam piedāvāt dažādu tematu un valodu kursus, kurus pēc savām interesēm varēs izvēlēties dažādu fakultāšu studenti, kā arī sabiedrība ārpus Universitātes. Tajos varēs nākt arī dažādu specialitāšu zinātnieki. Būs apmēram 20 dažādi kursi. Cilvēkiem, kuri zina savu specialitāti un grib labāk apgūt angļu valodu. Viņi nāks ar savām idejām, un mēs tās palīdzēsīm izteikt angļu valodā. Ir speciāla metode, kuras ideja ir community - grupas jeb kopienas kopēja mācīšanās.

Mācīties būs iespējams ne tikai angļu, bet arī vācu, somu, portugāļu, holandiešu un citās valodās. Šī centra aptuvenais nosaukums būs "Tālākizglītība svešvalodās". Kursos nerunāsim par primitīvām lietām, bet par to, kas ir attiecīgajā zinātnē. Tie būs kā tādi sarunu biedru pulciņi, kuros diskutē par fiziku, ķīmiju, dabas un citām zinātnēm.

Lai mēs visi viens otru labāk saprastu!

Tādēļ vēlu savstarpējo sapratni gan dzimtajā valodā, gan svešvalodās. Eiropā šis ir valodu gads, to mācīšanās gads. To varētu saukt par lielākas sapratnes attīstības gadu. Lai mēs vairāk viens otru saprastu, nepaietu viens otram garām. Tādēļ arī Moderno valodu fakultāte ir atvērta ikvienam interesentam!

MĀRA SADOVSKA

Vienota Eiropas zinātnes telpa un akadēmiski izglītoto sievietu vieta tajā

2000. gada nogalē Eiropas Komisijā tika izstrādāts dokuments "Eiropas zinātne, sabiedrība un pilsonis". (Commission working document. Science, society and citizen in Europe. Brussels, 24.10.2000.)

Ir skaidrs, ka XXI gadsimts būs zinātnes un tehnoloģiju gadsimts. Bet pašreizējā situācija Eiropas zinātnē rada bažas par sekmīgu pāreju uz ekonomiku, kura ir balstīta uz zināšanām. Analizējot situāciju, izrādās, ka Eiropā patiesībā nav vienotas zinātnes politikas. Mēs ievērojami atpaliekam no ASV un Japānas. No Eiropas IKP zinātnē vidēji tiek iztērēti 1,8%, ASV - 2,8%, Japānā - 2,9%, Latvijā - 0,2%. Uz 1000 darba vietām Eiropā ir 5,1 zinātnieks, ASV - 7,4, Japānā - 8,5, Latvijā - 0,6 zinātnieki, uz 1000 iedzīvotājiem Eiropā zinātnē atvēlētais finansējums tiek sadrumstalots, jo 80 - 90% līdzekļu tiek iztērēti, pamatojoties uz nacionālajām interesēm, atbilstoši vietējiem projektiem.

Tādēļ Eiropas Komisija aicina izveidot vienotu Eiropas zinātnes telpu. Tiek uzskatīts, ka nepieciešams veidot eksistējošo ekselences centru tīklu. Attīstot informācijas tehnoloģijas, varētu izveidoties pat virtuālie centri un institūti. Akadēmiskai sabiedrībai ir vajadzīgs savs informācijas tīkls ar lielu pārraides ātruma kapacitāti. Tiek plānots, ka tuvākajā nākotnē tas varētu sasniegt 622 Mb/s, un mērķis ir panākt ātrumu Gb/s. Pētniecības finansēšanā jāiesaista lielas privātas kompānijas, jāveicina universitāšu un kompāniju sadarbība. Eiropas mērogā jāuzlabo pētniecības infrastruktūra. Tiek plānots veicināt un finansiāli atbalstīt lielu iekārtu kopēju lietošanu, piemēram, radiācijas iekārtas, datoru centri, datu bāzes molekulārajā bioloģijā. Tāpat nepieciešams veidot kopēju politiku un vienotu indikatoru sistēmu, lai realizētu kopēju vides aizsardzības, kodol aizsardzības sistē-

mu, veidot no industrijas neatkarīgus ekspertīzes centrus, lai nodrošinātu, piemēram, pārtikas produktu analīzi.

Protams, pats galvenais ir cilvēks, tāpēc Komisija pievērš īpašu uzmanību cilvēku resursiem. Jau pašreiz EK finansētajā 5. ietvara programmā tiek atbalstīta zinātnieku ceļošana un piedalīšanās kopējos projektos, konferencēs, skolās. Komisija aicina risināt jautājumus par studiju un karjeras iespējām visā Eiropas telpā. Arī mūsu Universitāte piedalās projektos, kuri saistīti ar vienota diploma pielikuma veidošanu un Eiropas kredītpunktu pārneses sistēmas ieviešanu LU. Universitāšu sadarbību Eiropā veicina dažādas asociācijas. Viens no pasākumiem, kurā es piedalījos pagājušā gada decembrī, bija UNICA (Eiropas galvaspilsētu universitāšu tīkls) ģenerālā asambleja, kuras biedrs kopš 2000. gada ir arī Latvijas Universitāte. Šis tīkls aptver 30 Eiropas galvaspilsētu klasiskās universitātes, un tā darbība saistīta ar informācijas apmaiņu starp universitātēm, zināma universitāšu lobēšana Eiropas Komisijā un citās institūcijās, kopēju projektu veidošana, konferenču organizēšana, studentu apmaiņa. Tuvākajā laikā varēšu aicināt studentus gatavoties UNICA universitāšu studentu konferencei, kura, iespējams, notiks Dublinā.

Īpaša vērība pašreiz Eiropā tiek pievērsta sievietu un jaunatnes iesaistīšanai zinātnē

Izrādās, ka skolu jaunatne salīdzinoši maz ir informēta par to, ko pēta

UNICA 10 gadadienai veltītā ģenerālā asambleja. Attēla vidū UNICA prezidente Stokholmas Universitātes profesore Gunnel Engwall, 1. rindā pirmā no kreisās Dace Gertnere

dažādas zinātņu nozares, tādēļ neizvēlas akadēmisko karjeru, īpaši dabas zinātnes. Tāpēc tiek aicināts: zinātnē jāiet uz skolu.

Statistiskie dati rāda, ka sievietes visās valstīs ieņem salīdzinoši maz asociēto profesoru un profesoru amatus, īpaši dabas un inženierzinātnēs, to īpatsvars ir neliels dažādās komisijās un citās akadēmiskajās lēmējinstīcijās. Lai noskaidrotu, kāds īsti ir stāvoklis dažādās Eiropas valstīs un ko varētu darīt, lai to uzlabotu, Eiropas Komisija izveidoja darba grupu, t. s. Helsinku grupu (pirms sanāksme notika 1999.gadā Helsinkos), kuras uzdevums bija strādāt pie šī jautājuma un sagatavot ziņojumu Eiropas Parlamentam. Arī man bija lemts strādāt šajā grupā kā Latvijas pārstāvei. Lai sagatavotu ziņojumu šai grupai, mēs analizējām stāvokli Latvijā. Izrādījās, ka arī mūsu valstī tas būtiski neatšķiras no situācijas citur Eiropā. Kāpēc tas ir tā, nevar izdarīt viennozīmīgu secinājumu, pirms nav veikts zināms iz-

pētes darbs. Eiropas akadēmiski izglītoto sievietu aicinājums sievietēm - kļūt pašapzinīgākām un centies ieņemt tos amatus, kuru ieņemšanai viņām pietiek kompetences.

Vērā ņemamas sekmes sievietu tiesību aizsardzībā ir guvušas Skandināvijas valstis, īpaši Somija, kur ar likumu tiek paredzēts, ka dažādās lēmējinstīcijās ir jābūt noteiktam sievietu procentam. Lēmumi taču tiek pieņemti visai sabiedrībai, kāpēc gan pusi no sabiedrības locekļiem izslēgt no to apspriešanas un pieņemšanas.

Ja paskatāmies uz mūsu Universitāti, tad droši vien mēs arī būtu daudz līdzsvarotāki savā attīstībā, ja visās zinātņu nozarēs būtu abu dzimumu zināms līdzsvars. Tātad, zēni, nenonieciet pedagogiju un filoloģiju! Meitenes, arī fizika un datorzinātne jums ir pa spēkam!

Zinātņu daļas vadītāja
Dr.biol. DACE GERTNERE

JŪSU ZINĀŠANAI

Baltijas studiju veicināšanas apvienība LU

Kas šī ir par organizāciju, kādi tās mērķi un izcelsme – par to uz sarunu aicināju apvienības biroja Rīgā vadītāju EDGARU KARIKU.

- Kādas ir Baltijas studiju veicināšanas apvienības funkcijas?

- Šī apvienība ir starptautiska zinātnieku un pētnieku bezpeļņas organizācija. Tā dibināta 1968. gada 1. decembrī pirmās Baltijas studiju konferences noslēguma sēdē Merilendas universitātē. Organizāciju dibināja tieši trimdas Baltijas zinātnieki. Tajos gados galvenā doma bija apvienot cilvēkus, kuri interesējās par Baltijas studijām visplašākajā spektrā – vai tā būtu muzikoloģija, politoloģija, ekoloģija, vai citas nozares.

Katru otro gadu kopš 1970. gada apvienība rīko starptautisku konferenci, pēdējā 2000. gadā notika Vašingtonā, Džordžtaunas universitātē. Mūsu mērķis ir pētījumu veicināšana Baltijas studiju jomā. Organizācijas darbība ietver konferenču uz simpoziju rīkošanu, kas veicina zinātnisko viedokļu apmaiņu un attīstību.

Apvienībai ir arī savi izdevumi – "Baltijas studiju žurnāls" un "Baltijas studiju ziņotājs". Abi iznāk četras reizes gadā. Šie zinātniskie žurnāli pieejami arī Latvijā ikvienam interesentam Nacionālajā bibliotēkā un arī organizācijas birojā LU. Mūsu birojā ir arī katalogs, kurā ir liels dau-

dzums informatīvu rakstu.

Baltijas studiju veicināšanas apvienībā šobrīd ir ap 800 biedru, lielākā to daļa ir Ziemeļamerikā. Cilvēkam, kurš ir šajā organizācijā, obligāti nav jābūt zinātniekam, viņam vienkārši jābūt interesei par Baltijas studijām.

Tuvākajā laikā interneta mājas lapā plānojam izveidot organizācijas pētnieku sarakstu; tāda veidā tiks atvieglota komunikācija ar viņiem.

- Vai Latvijas valsts prezidentē arī bijusi organizācijas biedre?

- Vaira Viķe-Freiberga bija mūsu apvienības prezidente no 1984. līdz 1986. gadam. Prezidentei arī tagad ir interese par organizāciju, vairāki viņas raksti ievietoti mūsu žurnālos.

- Vai organizācijas dibināšanas idejai bija konkrēts autors?

- Nodibināšana bija organiska, tomēr jāatzīmē, ka latvieši bija ļoti aktīvi, tas arī stimulēja organizācijas izveidošanu. Pirmais prezidents bija Pacific Lutheran universitātes profesors Gundars Ķeniņš-Kings.

- Kādas ir Rīgas biroja aktivitātes?

- Birojs Rīgā nodibināts 1991. gadā. Pēdējā laikā mums ir pārstāvi arī Tartu un Viļņā. Patlaban piedalāties konferencēs plānošanā, kas notiks no 27. līdz 30. jūnijam Tartu. Konferencē uzstāsies organizācijas biedri par tēmu "Baltijas studijas Baltijā". Mūsu otrajā pārstāvniecībā Viļņā sadarbībā ar Lietuvas genocīda un re-

zistences pētniecības centru tiks organizēts seminārs "Sovjetizācija Baltijas valstīs no 1939. līdz 1941. gadam"; tajā piedalīsies 23 dalībnieki no visām trim Baltijas valstīm. Semināra mērķis būs arī izdalīt atsevišķas tēmas, par kurām vēlāk veikt padziļinātus pētījumus. Šī būs īpaša tikšanās tieši vēsturniekiem, pamatēma – par padomju okupāciju, kā tā ietekmēja visus sabiedrības slāņus; šī tēma ir vēl maz pētīta. Tāpat ļoti maz zināms par ārzemju tautiešu pirmajiem gadiem svešumā, kas praktiski ir maz dokumentēts.

- Vai baltiešiem ir interese vienam par otru?

- Ir interese! Piemēram, mūsu birojā Rīgā bieži viesojas igauņu izcelsmes zinātnieks Olavi Arens, viņš interesējas par visas Baltijas vēsturi. Arena kungs būs arī semināra priekšsēdētājs Viļņā. Lietuviešu ekonomistu Edvardu Jakubauski savukārt interesē vispārīgā Baltijas ekonomika un katras valsts individuālā ekonomiskā attīstība. Alfrēds Senns – Amerikas lietuvietis – savukārt ir piedalījies Latvijas prezidentes vēstures komisijas sēdēs.

- Ko piedāvājat tieši studentiem?

- Diemžēl šobrīd pie mums iegrozas pārāk maz vietējo studentu, jo acīmredzami trūkst informācijas. Ceram uz labāku sadarbību nākotnē.

Šobrīd jauniem cilvēkiem piedāvājam stipendijas. Viena no tām ir

Saltupa stipendija, ko jau saņēmuši vairāki studenti, līdz ar to rodot iespēju studēt Amerikā. Saltupa stipendija 2001./2002. gadam piešķirta džeza flautistei Ilonai Kudiņai-Kutepovai un diplomātam Mārtiņam Jansonam, katra no šīm stipendijām 10.000 dolāru vērtībā.

Vēlētos, lai studenti zinātu – birojs Rīgā ir centrs, kur var iegūt informāciju, kāda nav pieejama citur. Šeit pieejami arī kontakti ar Baltijas latviešu zinātniekiem un pētniekiem citur pasaulē.

Bieži vien pie mūsu durvīm klausē ārzemju studenti, un mēs viņiem palīdzam ar informāciju.

- Vai organizācijas intereses aptver visas zinātņu nozares?

- Principā visas, lai gan ir dabīga orientācija uz humanitārajām zinātnēm. Mums ir sadarbības līgumi ar vairākām universitātēm un ar visām trim Baltijas zinātņu akadēmijām. Laika gaitā esam panākuši, lai šādi kontakti veidojas. Iepriekšējā gadā tika nodibināta laba sadarbība ar Kauņas Vītauta Magnusa universitāti, ceram uz kontaktiem arī nākotnē. Teicama sadarbība izveidojusies arī ar Tartu universitāti Igaunijā.

Patīkami, ka pēdējā laikā Latvijā strādā daudz brīvprātīgo viespasniedzēju no ārzemēm, viņi ir gatavi dot savas zināšanas studentiem.

- Jūs pats arī neesat no Latvijas...?

- Esmu latvietis, dzimis Jaungvi-

nejā un audzināts Austrālijā. Dzīvoju šeit jau septiņus gadus. Pēc profesijas esmu muzikologs, gatavoju doktora disertāciju par Latvijas Kanādas komponistu Tālvāldi Ķeniņu. Latvijā jūtos kā mājās, vienīgi uztrauc zemais izglītības sistēmas darbinieku atalgojums, salīdzinot ar ārzemēm. Traucē tas, ka mūsu sabiedrībā izglītība netiek pietiekami augstu novērtēta.

Darbā birojā mani saista iespēja nodrošināt cilvēkiem visplašākas kontaktus iespējas. Katru dienu šeit ināks kāds interesants, inteliģents un erudīts cilvēks...

Biroja pašreizējā adrese internetā: <http://www.balticstudies-aabs.la-net.lv>.

Birojs atrodams LU, Raiņa bulv. 19, 240. kabinetā.

Vislabāko imidžu veido padarītais darbs

JURIS DREIFELDS šobrīd ir Baltijas studiju veicināšanas asociācijas prezidents un Latvijā attīsta savas idejas arī kā politiskais zinātnieks. Tā kā Dreifelda kungs uz īsu laiku iebraucis Latvijā, izmantojam šo brīdi, lai parunātu par organizāciju, par Baltiju pasaules kontekstā.

- Kad ieņemat asociācijas prezidenta amatu?

- Pagājušogad Vašingtonas konferencē mani ievēlēja uz diviem gadiem, šo amatu es pārņēmu no igauņu izcelsmes vadītāja profesora Palma. Es pats nāku no Kanādas.

- Jūsu organizācijas biedri droši vien ir visā pasaulē...

- Asociācijas vadība ir diezgan decentralizēta – es pats strādāju birojā Kanādā, citi valdes locekļi lielākoties ir no Amerikas. Regulāri sazināties pa e-pastu, telefonu.

Mana lielā iecere ir visu šo struktūru Baltijas valstīs paplašināt. Asociācija ir izdevīga arī kā Baltijas vārda popularizētāja pasaulē zinātnieku piesaistīšanai. Asociācija ir daļa no Amerikas zinātnieku organi-

zāciju loka – tas ir jau uzkrātais potenciāls, ko nepieciešams izmantot.

Tāpat esam sevi jau parādījuši pasaulē. Nākamajos gados ceru uz organizācijas paplašināšanos. Būtiski, ka mūs apzinās pasaulē – ka mēs esam un ko mēs darām. Vislabāko imidžu veido tieši padarītais darbs.

- Kāds ir jūsu viedoklis par Latvijas uzņemšanu Eiropas Savienībā?

- Zināmā mērā biju šokēts, ka igauņi šajā ziņā mums aizsteigušies priekšā. Tas ir jautājums, kuru gribētu izpētīt – kāpēc igauņi gandrīz visās dzīves jomās ir veiksmīgāki nekā latvieši. Palūkojoties konkrētāk – kaut vai lauksaimniecības politikā; mūsu lauksaimnieki un mežsaimnieki kopā saražo 4% no iekšzemes kopprodukta Latvijā. Ņemot vērā, ka šajās nozarēs strādā ap 18% Latvijas iedzīvotāju, to varētu nosaukt par totālu krahu. Igaunijā 9% iedzīvotāju laukos saražo 8% iekšzemes kopprodukta. Igaunijā ir cita politika, cita atmosfēra.

Domāju, ka daļēji starpību starp mums un igauņiem varētu izskaidrot ar politisko kultūru.

Jāatzīmē arī, ka daļu latviešu elites vienkārši nokāva, daļa emigrēja. Latviešiem izkāva arī sarkanos strēlniekus, kas Staļina laikā palika Krievijā. Igaunijai bija ļoti maz bolševiku līdzskrējēju, mums to bija vairāk. Nelaiمة tā, ka tie zināmā mērā bija inteliģences pārstāvi. Tie, kas palika dzīvi pēc Staļina represijām, baidījās no savas latvietības un samērā ātri asimilējās.

- Vai asociācijā jūtama Baltijas valstu zinātnieku savstarpējā konkurence?

- Mūsu zinātnieki ārzemēs nekad nav īpaši konkurējuši, drīzāk cieši sadarbojušies. Nekad nav bijusi nacionāla "rīvēšanās." Asociācijas mērķis arī ir tieši veicināt šo zinātnieku sadarbību.

- Vai latvieši Kanādā apzinās savas saknes?

- Īpaši aktīvi latvietības kopšanā ir jaunieši no 25 līdz 35 gadiem. Daudzi brauc uz Latviju un sāk šeit savu biznesu, piemēram, Elmārs Tannis ar savu restorānu.

Tomēr jāatzīmē, ka laulības, kas tiek noslēgtas, pārsvarā ir jauktas – latvieši un cittautieši.

Toronto ir arī divas pamatskolas, kur iet latviešu bērni, bet nodarbības tajās ir tikai divas dienas nedēļā, un paralēli vēl jāapmeklē parastā skola. Tie, kas to "iztur", ir diezgan lieli patrioti. Ir ārzemju latvieši, kas atbrauc uz dzimteni, pavada kādu laiku un izlemj palikt uz dzīvi.

- Pasaulē tagad folklorā ir modē...

- Kopumā raksturīga globalizācija, kad visiem jāklūst vienveidīgākiem, bet cilvēks parasti šādai nolīdzināšanai pretojas. Daudzi meklē savas saknes, interesējas, no kurienes cēlušies. Amerika, piemēram, ir īsts dažādo etnisko grupu vārmāis katls...

Patiesībā baltieši vēl nav "no meža ārā", un nav zināms, kas mūs vēl var apdraudēt. Domāju, ka tie cilvēki, kas integrējušies Amerikas, Kanādas sabiedrībā, veido zināmu aizsargvalni. Arī mūsu Baltijas studiju veicināšanas asociācija veic šādu funkciju.

Lai iesaistītos mūsu organizācijā, galvenais priekšnoteikums ir cilvēka ieinteresētība Baltijas pētniecības laukā. Organizācijai ir savs

līdzekļu fonds, no kura tiek apmaksāti izdevumi, kas mums rodas.

Domāju, ka stāvoklis Latvijā sāk normalizēties, kaut gan latviešiem ir tendence visu noliegt. Skats gan pilsētās, gan laukos, salīdzinot ar nesenu pagātni, ir krietni uzlabojies.

Ar Edgaru Kariku un Juri Dreifeldu sarunājusies **ANDA LASE**

Baltijas studijas

Ar katru gadu pieaug ārzemēs studējošo LU studentu, kā arī to studentu skaits, kuri ierodas no citu valstu universitātēm ar vēlmi studēt LU. LU notiek aktīva studentu apmaiņa divpusējo sadarbības un ES programmas SOCRATES ietvaros. SOCRATES programmas studenti lielu interesi izrāda par Baltijas studijām, par iespējām studēt latviešu valodu un literatūru, krievu valodu un literatūru. Interese tiek izrādīta arī par individuālām studijām (ekonomika, vēsture, politika, pedagoģija u. c. studiju programmas). Šā mācību gada rudens semestrī LU studēja 16 apmaiņas studenti no ASV, Čehijas, Igaunijas, Itālijas, Polijas, Somijas, Vācijas, astoņi no tiem bija pieteikušies uz šajā gadā pirmo reizi piedāvāto studiju programmu ārzemju stu-

dentiem – Baltijas studijas. Iegūtās zināšanas varēs izmantot, turpinot aizsāktās studijas savās universitātēs. Pavasara semestrī LU studēs 14 studenti no dažādām valstīm.

"Šī mācību gada rudens semestrī es kopā ar citiem starptautiskajiem studentiem piedalījos Baltijas studijas programmā Latvijas Universitātē. Baltijas studijas programma tika veidota tā, lai mēs varētu mācīties dažādus priekšmetus un uzzināt vairāk par Latviju. Lekcijas notika angļu valodā. Programmas ietvaros mēs apguvām sekojošus priekšmetus: Latviešu literatūra un kultūra (asoc. prof. I. Zauberga), Etnodemogrāfiskā/Sociolingvistiskā situācija un minoritātes un valodu politika Baltijas valstīs (prof. I. Druviete), Politika Baltijas valstīs (asoc. prof. F. Rajev-

ska), Baltijas vēsture (prof. A. Stranga) un Latvijas ekonomiskā attīstība (asoc. prof. B. Sloka). Esmu ļoti priecīgs, ka mums bija iespēja studēt pie šiem pasniedzējiem, viņi ļoti labi pārzina savus priekšmetus un lekcijas bija ļoti interesantas.

Baltijas studijas programma bija ļoti labi veidota, un no tās es esmu ieguvis daudz informācijas par Baltijas valstīm, ko nevarētu iegūt, mācoties Amerikā. Esmu pateicīgs un gribu arī uzslavēt Latvijas Universitātes Ārējo sakaru daļu par to, ka tās darbinieki sagatavoja mums ļoti interesantu programmu ar ļoti labiem pasniedzējiem, kā arī palīdzēja mums tikt galā ar tādām ikdienas jautājumiem kā vīzas, izmitināšana u. tml. Ļoti pozitīvi bija arī tas, ka lekcijas notika universitātes centrālajā ēkā, tepat bija arī biblio-

Asoc. prof. F. Rajevskas lekcijā

tēkas. Lekciju telpā bija pieejami arī datori. Diskusijas lekciju laikā ļoti pozitīvi ietekmēja arī tas, ka lekcijas notika "pie apaļā galdā".

Baltijas studiju programmas studentu grupas vārdā – **JANIS ELKSNIĪTS** (Vašingtonas universitāte, ASV)

TAS VAR JŪS INTERESĒT

Anatomijas un Histoloģijas katedras kolekcijas

LU MF anatomijas un histoloģijas katedras lielākā vērtība vienmēr bijusi sava aroda speciālisti un viņu interese par interesantiem vēstures un mūsdienu cilvēkiem un to darbu. Vadoties no vienkāršas arheologu atziņas – “kas pagātni pēti, tas nākotni svēti...”, katedrā relatīvi īsā laika posmā (nepilnos divos gados) izdevies izveidot unikālas kolekcijas, kuras atvērtas interesentu apskatei. Viena no tādām ir Dr. med, Dr. habil. med. Viļa Deruma kolekcija. Dok-

tors V. Derums minams kā pasaules zinātnē atzīta autoritāte paleopatoloģijā. Viņš veicis pētījumus par Baltijas iedzīvotāju kaulu patoloģiskajām pārmaiņām gadsimtu gaitā. Viņa kolekcijā sarūpētais arheoloģiskais materiāls nāk no akmens laikmeta līdz XVIII gs. m. ē. Tādējādi kolekcija ir tuvākas un tālākas vēstures lieciniece, par kuru pats V. Derums teicis: “...ieskatieties uzmanīgi un jūs redzēsiet, ka neviens galvaskauss un kauls nav miris, bet tas skatās uz

jums cauri gadu simtiem un stāsta par sava laika dzīves parašām, slimībām, par cilvēka raksturu.”

Vērojot kolekciju, uzzinām, ka senie cilvēki bijuši stipras ķermeņa uzņēmības. Tā, uz augšstilba kaula ļoti izteikta ir linea aspera (muskulu piestiprināšanās vieta). Arīrdzan asa ir lielā apakšstilba kaula priekšējā mala, kas tāda varēja izveidoties skrieņot. Grūtīes dzīves apstākļi veicinājuši locītavu kaulu pārmaiņas. Te mīnams deformējošās artrozes un spondilozes, pie kam pēdējās īpaši atrodamas starp mugurkaula skriemeļiem. Cilvēces rītausmā bijusi atrodama ankiloze – locītavu nekustīgums, kura cēloņi varēja būt iekaisums, traumas u. c. Mūsu ēras sākuma gados indivīdiem bieži nepareizi saauguši kaulu lūzumi. Interesi izraisa Česu izrakumos atrastais krusta kauls ar svina lodī, galvaskauss, kuram izdarīta trepanācija, un daudzi citi kolekcijas eksponāti.

Ievēribas cienīgas ir onkoloģisko preparātu, osteoloģijas un mioloģijas kolekcijas, kuras tiek izmantotas regulāram studentu un ārstu rezidentu apmācības procesam. Tomēr īpaši ir patoloģisko embriju un augļu kolekcija, kurā pārstāvēti vairāk nekā 100

eksponāti. To starpā visbiežāk konstatējamo urīnizvadceļu attīstības anomāliju vidū atrodami 14 nedēļas veci Siāmas dvīņi, vienīgais Eiropā litopedion (18 nedēļas vecs auglis, kurš implantējies apzarnī), vairāki pilnībā kalcificējušies dīgļi, dažādas pakāpes anencefāli un dīgļs sirenomēls. Kolekcija veidota apmēram 50 gadus ilgā laika posmā un eksponāti vākti galvenokārt no Rīgas un Daugavpils. Visi kolekcijas eksponāti ir izpētīti un aprakstīti. Tādējādi atklāts fakts, ka visbiežākās attīstības anomālijas augstākminēto Latvijas rajonu populācijā ir sejas nepilnīga vai nepareiza attīstība un ūdensgalvas. Lai arī šie dati nav statistiski attiecināmi uz visu populāciju, tomēr tie pelna ievērību kaut vai no riska faktoru, kuri, ietekmējot grūtnieces organismu, var noteikt dīgļa attīstības anomālijas izveidi, aspekta.

LU MF anatomijas un histoloģijas katedras piedāvātās mācību metodisko ekskursiju tēmas varē atkarībā no ekskursantu vēlmēm un kontingenta. Tomēr visbiežāk Latvijas vidusskolu audzēkņi izvēlas V. Deruma osteoloģijas kolekcijas apskati un izklāstu par cilvēka organisma uzbūvi un tā normālo attīstību. Savukārt

dažādu augstskolu studenti un ārsti rezidenti dod priekšroku priekšstata iegūšanai par teratoloģiju. Saistoša ir iespēja daļu no ekskursijām noklausīties arī angļu valodā, viena no Eiropā labākajiem mūsdienu anatomiem – Gerta Horsta Šumahera izpildījumā.

Gan osteoloģijas, gan embriju kolekcijas vēl joprojām tiek pētītas. Tas iespējams ar modernām mūsdienu metodēm, lai nevajadzētu bojāt unikālos eksponātus preparējot. Visas zināšanas, kuras var iegūt, papildināt un nodot tālāk jaunajai paaudzei, vienmēr bijušas augstskolas darba pamats.

Kolekciju tapšanas un veidošanas gaitā vēlamies izteikt vissirsnīgāko pateicību LU mācību prorektoram profesoram Jurim Krūmiņam, LU direktoram Atim Peičam un visai saimniecības daļai un tehniskajiem dienestiem. Par sirsniņu attieksmi un uzmanību pret skolēniem ekskursantiem īpaši pateicamies LU rektoram Ivaram Lācim un Universitātes Avīzei.

PROFESORE MĀRA PILMANE,
Anatomijas un histoloģijas
katedras vadītāja

Jaunatnes darbs Latvijā

2000.gadā Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra, pateicoties direktores Dainas Sproģes kundzes iniciatīvai, laida klajā piecu bukletu sēriju, kas no līdz šim par jaunatnes organizācijām izdotajiem bukletiem ir saturiski visbagātākie un vizuāli viskrāsainākie. Trīs no izdevumiem – “Jaunatnes darbs Latvijā 1990. – 2000.”, “Vai jauni un veseli?” un “Visi vienādi, visi dažādi” – tapa sadarbībā ar Latvijas Jaunatnes padomi.

Varētu rasties jautājums, kas tad tur īpašs, ka iznākuši bukleti, par kuriem daudziem šī būs pirmā dzirdēšana. Un tieši te rodama atbilde, jo, topot par sabiedrību, kurā notikumu gaitu nosaka tie, kuru rīcībā ir informācija un par kuriem ir informēti citi, ir būtiski zināt, kur informāciju atrast. Bukleti ir viena no tādām “vietām”, kurā var uzzināt ne vien lielāko jaunatnes organizāciju adreses, bet arī organizāciju pārstāvju ievērojumus par darbu ar jaunatni, ar to saistītajām problēmām un pozitīvajām iezīmēm.

Bukleti ir nevis informācijas katalogi, kādi līdz šim iznākuši jau vairāki, bet sava veida Latvijas jaunatnes zīme. Zīme, kas tapusi, lūkojoties uz desmit gados neatkarīgajā Latvijā paveikto jaunatnes sfērā, zīme tam, kas jāveic, lai pēc nākamajiem desmit mēs varētu sacīt, ka esam gandarīti un priecīgi, ka pārvarējām šī laika izaicinājumus un izmantojam radušās iespējas. Bukleti

var būt noderīgi katram, kura interese loka ir jaunatnes darbs, jaunatnes viedoklis, kā arī jaunatnes socioloģiskais portrets.

Katra bukleta tirāža bija 2000 eksemplāru, no kuriem 500 eksemplāru tika dāvināti Latvijas novadu bibliotēkām, bet lielākā daļa valsts un sabiedrisko organizāciju vadītājiem, tādējādi popularizējot un veicinot jaunatnes organizāciju lomu valsts un sabiedrības dzīvē. Daļa no bukletes publicētās informācijas ir publicēta arī mājas lapā internetā.

TĀLIVALDIS KRONBERGS,
Latvijas Jaunatnes padomes
ģenerālsēkretārs, redaktors

Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra
Merķeļa iela 11 – 531
Rīga, LV-1050
Tel. 7213202
Fakss 7222236
e-pasts: :yfw@latnet.lv

Latgols Studentu centrs aicina visus interesentus uz semināru – diskusiju ar LU profesori Inu Druvieti “Valodas Eiropā 21. gadsimtā”. Seminārs notiks 1. februārī, plkst. 16.00 LU filoloģijas fakultātē 204. auditorijā. Mēģināsim noskaidrot arī latgāliešu rakstu valodas vietu Eiropas valodu saimē, jaunam gadsimtam sākoties.

Sīkāka informācija: Ilze (t:6543617), Annele (t:6544874)

Uzmanību! Attention!

Visu fakultāšu studentiem ir iespēja apgūt kursu FRANČU VALODA dažādos līmeņos (kā C daļas priekšmetu).
Sīkāka informācija un pierakstīšanās(29.01. - 02.02.2001.)
Studiju Padomnieku centrā, Raiņa blv. 19, 127/128. kab.

Le français vous attend, venez tenter l'expérience !!!

Vai vēlaties padzīvot ārzemēs un pastrādāt brīvprātīgo darbu?

Nesen Latvijā darbu sāksi programma “Eiropas Brīvprātīgais darbs”, ko šeit koordinē Jaunatnes Starptautisko programmu aģentūra. Konkrētā programma tiek finansēta no Eiropas Komisijas līdzekļiem, kas piedāvā 18 – 25 gadus veciem jauniešiem darboties dažādās Eiropas valstu nevalstiskajās organizācijās. SARMA NOVICĀNE un ANDREJS GULBIS strādā krīzes centrā “Skalbes”, kas atrodas Vecrīgā, Kungu ielā 34 – Sarma par sociālo darbinieci, bet Andrejs pie krīzes telefona. Viens no Krīzes centra darbības virzieniem ir brīvprātīgo darbinieku atlase un sagatavošana šim darbam. Organizācija ir nolēmusi nodarboties ar šo darbu, jo viņiem ir pieredze, zināšanas darbā ar brīvprātīgajiem - tieši ar brīvprātīgo sagatavošanu. Jāpiezīmē, ka piedāvātā programma ir drošs pasākums, jo to finansē un atbalsta Eiropas Komisija.

- Kāds ir šīs programmas darbības princips, kā tas viss notiek?

- Ir divas organizācijas: sūtītājorganizācija un uzņēmējorganizācija. Uzņēmējorganizācija izsaka piedāvājumu, ka pie viņiem varētu atrast strādāt noteikts skaits brīvprātīgo. Mēs savukārt atlasām šim projektam atbilstošus cilvēkus un piedāvājam minēto kandidatūru sarakstu šai organizācijai. Brīvprātīgajam galvenā prasība ir motivācija darboties šādā sfērā, vēlme apgūt attiecīgās valsts kultūru un valodu, kā arī gatavība dzīvot svešā vidē un gūt jaunus iespaidus. Ja organizācija ir ar mieru pieņemt piedāvāto kandidatūru, tad jau mēs savukārt vienojamies ar brīvprātīgo par noteiktiem braukšanas termiņiem un vēlmēm. Teiksim, nesen bija projekts braucienam uz Austriju strādāt dienas centrā cilvēkiem ar ierobežotām iespējām, palīdzēt ar darbu integrēties sabiedrībā. Uzņēmējorganizācijas galvenā prasība bija minimālas vācu valodas zināšanas un motivācija darboties šādā sfērā. Galvenais uzsvārs tomēr tiek likts uz motivāciju kā tādu, vēlēša-

nos strādāt tieši kādā konkrētā vidē. Organizāciju darbības profili ir visdažādākie:

- darbs ar cilvēkiem ar ierobežotām iespējām;
- jauniešu interešu klubi;
- kristīgās organizācijas;
- jauniešu mediju organizācijas;
- vides aizsardzības organizācijas u. c.

Parasti piedāvātajos projektos brīvprātīgais darbojas pusgadu vai gadu. Mēs strādājam ar nopietniem un drošiem projektiem.

- Kādas ir iespējas studentiem?

- Iespējas ir jebkuram cilvēkam, ne tikai studentam, kuram ir motivācija. Netiek prasītas akadēmiskās zināšanas kādā konkrētā jomā. Brīvprātīgo darbs tiek organizēts tā, ka ikdienas rutīnētais darbs sastāda 25 - 30 % no kopējā laika, pārējā laikā darbs ir orientēts uz paša jaunieša iniciatīvu.

- Kāpēc mēs izvēlamies tieši mērķauditoriju – studentus? Esam bijušie LU studenti un atceramies, kad gribējām izrauties no ierastās vides, likās, ka ārzemju ceļojums un laiks, kas tur pavadīts, būtu iespēja pilnīgāk izprast sevi. Jaunieši ir vairāk atvērti pasaulei un tajā pašā laikā nav piesaistīti pie konkrētās vides. Šīs programmas filozofija ir dot iespēju jauniešiem gūt citādāku pieredzi, apgūt Eiropas valodas, dot uzņēmējorganizācijām iespēju gūt citādāku skatu uz savu darbu.

- Vai ir cilvēki, kas jau aizbraukuši?

- Jā. Mēs neesam vienīgie, kas ar to nodarbojas. Ir arī citas nevalstiskās organizācijas ārpus Rīgas, bet mēs par mērķauditoriju izvēlamies tieši studentus. Kas mums šobrīd ir svarīgi? Tas, ka ir vairāki projekti, kur līdz tieši studentus, bet mums nav cilvēku, ko piedāvāt. Tādēļ mēs ar šī raksta palīdzību ceram, ka atsauksies studenti, kuri izteiks vēlmi strādāt brīvprātīgo darbu ārzemēs.

- Kāds ir atalgojums par strādāšanu?

- Samaksa ir tāda, ka brīvprātīgajiem tiek segti visi izdevumi, t. i., ceļš, uzturēšanās, ēdināšana, tiek nodrošināta dzīvesvieta, un pastāv

arī kabatas nauda, kas nav liela, bet tiek maksāta. Dzīvošana parasti kopā ar citiem brīvprātīgajiem, kas arī palīdz valodu prasmes pilnveidošanai, kā arī pieredzes apmaiņai ar citiem brīvprātīgajiem, bet, katrā gadījumā, tas viss ir atkarīgs no katra atsevišķa projekta.

Šis nav tas pasākums, kur var nopelnīt milzīgu naudas summu, tas ir vairāk sev, pieredzei. Galvenā samaksa pozitīvas ir emocijas. Ir iespējams uzzināt, kā dzīvo citās pasaules valstīs, kādas ir tradīcijas citur.

- Kā ir ar drošību?

- Jaunietis aizbrauc uz noteikto valsti, un tur ir atbildīga persona, kas par viņu rūpējas. Mēs regulāri kontaktējamies ar brīvprātīgo, arī ar organizāciju, kas uzņem. Ja rodas kaut kādas problēmas, tad caur Starptautisko Jauniešu programmu aģentūru, t. i., organizāciju, kas visu šo procesu koordinē, sazināties un varam atsaukt brīvprātīgo atpakaļ, jo ceļš ir samaksāts.

- Kur meklēt papildinformāciju?

- Cilvēki, kuriem ir interese par brīvprātīgo darbu ārzemēs, varētu sūtīt e-mailu: crisis@apollo.lv ar motivāciju, aprakstu, kāpēc tieši viņš varētu darboties šajā programmā, ko viņš labāk gribētu darīt. Var aprakstīt arī savu iepriekšējo pieredzi, tad mēs varētu paši piedāvāt iespējamo darbības virzienu. Nepieciešams arī CV.

Mēs būtu ieinteresēti, lai vairāk cilvēku mums sūtītu motivācijas vēstules un CV, lai varētu izveidot datu bāzi. Arī ja rodas kādi jautājumi, jūs varat meilot. Atbildēsim uz visiem interesējošiem jautājumiem.

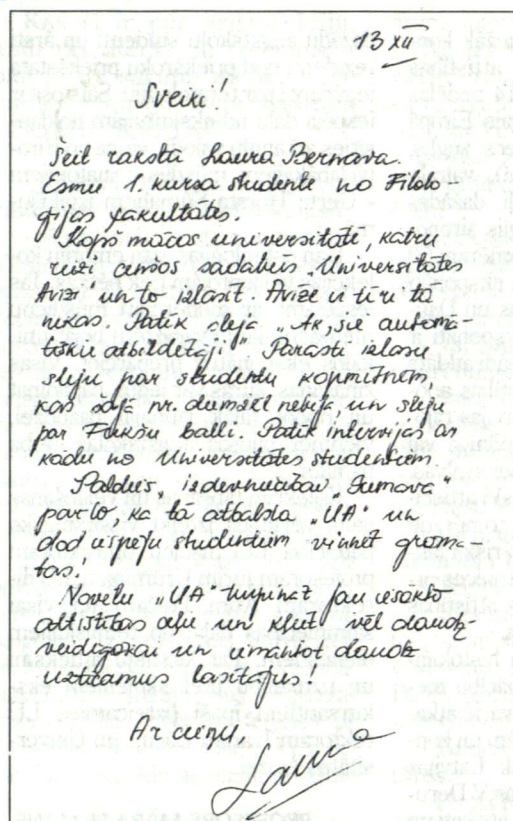
- Kādi jaunumi šobrīd?

- Līdz 1. februārim var pieteikties jaunieši (18 - 25) brīvprātīgo darbam Holandē. Šis projekts ietver sevi darbu ar jauniešiem, kuru intereses ir sports, mūzika, grafiti u. c. Darbs tiek organizēts vietējā jauniešu interešu klubā. Galvenā motivācija, kas bija uzsvērtā - gatavība mācīties holandiešu valodu.

MAREKS LAUVA

KONKURSS

"Jumava" piedāvā

Burvīgu pārsteigumu gada sākumā mums ir sagādājis izdevniecība "Jumava". Un kā lai nepriecājas, ja ir iespējams dažiem atkal izlasīt, citiem tikai tagad iepazīties ar MIHALA BULGAKOVA "MEISTARU

UN MARGARITU". Šķiet, darbs neprasa īpašus komentārus. Tomēr ieklausieties: "Man līdzī, lasītāj! Kurš tev teica, ka uz pasaules nav īstas, uzticīgas, mūžīgas mīlestības? Lai nokalst šī meļa nelietīgā mēle!

Man līdzī, lasītāj, tikai man līdzī, un es parādīšu tev tādu mīlestību!" (M. Bulgakovs)

Vai jūs vēl šaubāties - lasīt vai nelasīt? LASĪT un PĀRLASĪT - tas ir tā vērts!!!

Tibeta - sapnis, aicinājums, vilinājums, noslēpums vai kā raksta JURGA IVANAUSKAITE, "ZAUDĒTĀ APSOLĪTĀ ZEME".

Šī grāmata turpina "Jumavas" aizraujošo sēriju "Aiz apvāršņa". Autore ceļojums uz Tibetu ir viņas senilgotā sapņa papildījums. Grāmata vēstī par rakstnieces iespaidiem budistu svētajā zemē, tās tradīcijām, reliģiju un kultūru. J. Ivanauskaite saistošā stāstījumā atklāj gan tibetiešu sadzīves ainas, gan pašas garīgos

meklējumus un pieredzētās atklāsmes.

Romāns ar savu burvību tik ļoti aizrauj lasītāju, ka dažbrīd ir jāpārliecinās par savu atrašanās vietu...

Apsveicam veiksmīgos konkursa dalībniekus, kas izlases kārtībā saņem balvas no "Jumavas". Tie ir Laura Bernava, Eriks Bindemanis, Agnese Krieviņa, Sandra Virza.

1. Aidas Pelenis "Četrpadsmit Restitūcijas dienas".

2. Jānis Čakste, Gustavs Zemgals, Alberts Kviesis, Kārlis Ulmanis.

3. J. Čakste dzimis 1859. gada 14. septembrī Lielāsavas pagasta Čakstēs.

4. Gustavs Zemgals dzimis 1871. gada 12. augustā Džūkstē.

5. 1963. gada aprīlī beidzās valsts prezidenta Alberta Kvieša valdīšanas laiks.

Jaunais konkurss

1. Kas tulkojis M. Bulgakova "Meistaru un Margaritu"?

2. No kādas valodas tulkots romāns "Zaudētā Apsolītā zeme"?

3. Kurā grāmatā varam atrast padomus, kā kopt savu pipi un ar ko aizdegt cigāru?

4. "Jumavā" izdotās grāmatas par Vindzoru namu un tā noslēpumiem nosaukums ir , tā autore ir

5. Kas ir Pančēnlama un Nirvāna?

ZANE STRODE

SLUDINĀJUMI

WORK & TRAVEL IN THE USA

For future information apply to:

SAPC

A. Kalnina 2, room 206, Rīga

Tel: 7502196

e-mail: sapc@apollo.lv

WORK & TRAVEL IN THE USA

skaistumkopšanas
salona speciālisti ir
gatavi palīdzēt kļūt
pievilcīgākiem

- ◆ Veido frizūras un make-up!
- ◆ Jaunums - tiek veikta klasiskā masāža!
- ◆ Kā arī aicinām izmantot kosmetologa, manikīra (nagu dizains), pedikīra un solārija pakalpojumus!
- ◆ Netiks aizmirsti arī vārda dienu gaviļnieki - viņu vārda svētkos pakalpojumiem - 21 % atlaide!
- ◆ LU studentiem, mācībspēkiem un darbiniekiem, uzrādot apliecību, joprojām cenu atlaides!

- ◆ Adrese līdzšinējā: Arhitektu ielā 1 (blakus LU Lielajai ēkai), telefons: 7212327

CEĻOSIM

Dosimies uz alām

Paliekot vecākam, mani visvairāk uztrauc viena lieta - laiks rit aizvien straujāk. Un tā kā apskatāmā un noprovējamā pasaulē paliek arvien vairāk, tad reāli redzētā no visa iespējamā paliek arvien mazāk. Patiesībā tieši šī izvēle - ko darīt, kur braukt, ko redzēt - vien jau stress.

Piemēram, es savā laikā aizrāvos ar Latvijas alu apmeklēšanu un izpētīšanu. Tā ieguvu arī savu specifisko hobiju - speleofoto (alu fotografēšana). Tagad esmu savācis krietnu informācijas bagāžu par Latvijas pazemes caurumiem, kā arī to apkopojis. Šad tad aizvedu kādu draugu kompāniju "uz alām". Pirms vairākiem gadiem arī ar "Universitātes Avīzes" kolektīvu pāris reizes izbraucām šādās ekskursijās.

Te esmu apkopojis informāciju par teritoriju starp Līgatni un Amatu, kas ir salīdzinoši neliela Latvijas daļa un pat neliela Gaujas Nacionālā parka daļa. Tomēr jāņem vērā, ka tieši Gaujas un tās pieteku ielejas un gravas ir visbagātākais Latvijas alu reģions. Otra bagātākā alu upe ir Salaca. Mūsu zeme, protams, nevar lepoties ar dziļām alām un bezdibieniem, jo nav jau nemaz, kur tiem būt. Tē jāielāgo, ka apmēram 90% no

Latvijas alām pēc savas izcelsmes ir sufozijas alas (veidojušās, avotiem izskalojot smiltis), un šīs smilšakmens alas nemēdz būt pārāk garas. Taču Latvijā un pie reizes arī visā Baltijā garāko dabiski veidojušos smilšakmens alu eju kopgarumi sasniedz 315 m un 125 m. Nākamo garāko dabiski izveidojušos alu visu eju garumi nesasniedz 100 m, tomēr tādu alu, kas garākas par 10 m, Latvijā ir ap piecdesmit. Kā ala Latvijā vispār tiek uzskaitīts pazemes caurums, kas garāks par 3 m, un šādu veidojumu ir krietni pāri par 200. Piedevām vēl jāatceras, ka arī cilvēks ir palīdzējis veidot pazemē ejas, kazemāts, pagrabus. Tie visi tiek uzskaitīti kā mākslīgās alas, un pašas populārākās no šīs alu grupas droši vien ir Riežupes smilšālas, kuru visu eju garumu lēš ap 400 m. Otra lielākā alu grupa Latvijā pēc izcelsmes ir t. s. dolomīta alas, taču tās visas, acīmredzot, vai nu pilnīgi vai vismaz daļēji ir palīdzējis izveidot cilvēks.

Alas ir unikāla pazemes telpa, kur ir pavisam cita pasaule. Dziļāk alās nav gadalaiku maiņas, un tur ir nemainīga temperatūra (6 - 7 grādi virs nulles). Šajā pasaulē nenokļūst radioviļņi un kosmiskais starojums. No alas jūs nevarēsiet piezvanīt pat pa mobilo tālruni, ja tāda vajadzība radīsies. Alas ir unikālas dabas laboratorijas un tāpēc aizsargājamas: 1) kā ģeoloģiskie objekti, kam ir zinātniska, izglītojoša un estētiska vērtība; 2) kā zooloģiskie objekti, kuros uzturas un ziemo sikspārņi un cita dzīvā radība; 3) kā botāniskie minirezervāti ar reto augu atradnēm (ķērpju, aļģu, sūnu un pat sēņu sugas); 4) kā arheoloģiskie pieminekļi; 5) kā vēstures pieminekļi (daudzas alas saistītas ar vēsturiskiem notikumiem).

Papildus tam visam jāņem vērā, ka ir virkne alu, kuras var būt bīstamas ikvienam apmeklētājam, kā arī alas, kur cilvēks var būt bīstams un nevēlams alai.

Apmeklējot Latvijā alas:

nekurināsim tajās ugunsgrākus; apgaismojumam lietosim tikai elektriskos lukturišus;

uz alu sienām neskrāpēsim uzrakstus un arī citādi tās nebojāsim; netraucēsim ziemā guļošos sikspārņus;

neklāigāsim un netrokšņosim alā, jo tas līdzēs arī pašu drošībai; pēc ieturētas maltītes neatstāsim alā drāžas.

Piemēram, Līgatne (parasti ar to domājam Lejaslīgatni) vispār ir viena no savdabīgākajām un īpatnējākām Latvijas mazpilsētām. Šīs pilsētas sākotne un arī šodienā ir nesaraujami saistīta ar papīrfabriku, kas gan tagad dveš beidzamos elpas vilcienus, tomēr joprojām ir līgatniešu galvenais darba avots. Ar papīrfabrikas ciemata veidošanos XIX gadsimtā saistīta arī viena no galvenajām Līgatnes savdabībām - daudzie smilšakmens klintīs cirstie pagrabi, to galerijas un pat garāžas gan Līgatnes upītes krastos, gan citur pilsētas teritorijā. Šie pagrabi toreiz, bet daži arī vēlāk cirstie papīrfabrikas strādnieku vajadzībām. Interesanti, ka daudzi pagrabi arī šodien vēl tiek izmantoti. Starp citu, Līgatnē kopā ir saskaitīti 150 atsevišķi pagrabi un 13 pagrabu sistēmas ar 170 pagrabiem.

Tieši Lejaslīgatnes centrā ir sarkanīgs iezis, kuru sauc par Alu iezī jeb Lustūzi. Tas no vienas vietas izraibināts ar pagrabu, garāžu ieejām, tajā ir arī viena garāka pagrabu sistēma. No Lustūza klints augšas paveras jauks skats uz upi un Lejaslīgatni.

Viens no ceļotāju iecienītākajiem objektiem - Ānfabrikas klints ar dau-

Attēlā raksta autors (pirmais no labās) kopā ar "UA" esošajiem

dziem pamestiem pagrabiem - atrodas Līgatnes upes kreisajā krastā, nedaudz augšpus lielā diķa. Tieši pie 15 m augstās Ānfabrikas klints Līgatnes upē ir aizsprosts.

Līdzās daudzajiem cilvēku roku darbiem Līgatnē ir arī vairākas smilšakmenī dabiski veidojušās alas. Viena šāda 11 m gara ala atrodas Rīgas kalna nogāzē, blakus vairākiem mākslīgi klintīs cirstiem pagrabiem. Divas baltā smilšakmens alas ir Zanderu gravā, katra savā gravas nogāzē. Zanderu grava meklējama uz austrumiem no Zanderu kapiem. Pa ceļam uz alām vecajos kapos var apskatīt vieniņo man zināmo piramīdu Latvijā, kura šeit uzņēmēta no tēstiem akmeņiem XIX gadsimta vidū. Zanderu gravas labajā nogāzē ir Zanderu Baltā ala. Tā ir zema, rāpojama, bet toties 15 m gara. Prētējā nogāzē esošā Zanderu smilšu ala ir īsāka, toties plaša, ar milzīgiem smilšu nobrukumiem, kuri jebkuru brīdi var turpināties. Šī ala ir uzskatāms pie-

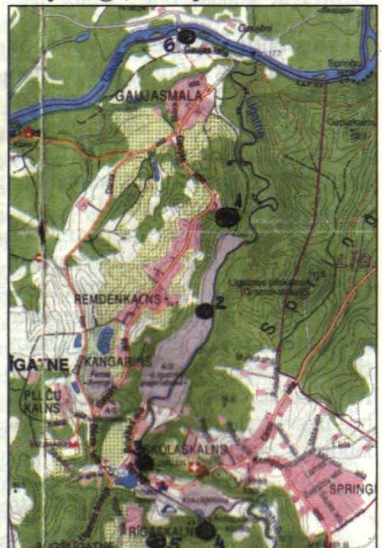
mērs, kāpēc vispār alās nevajadzētu list iekšā.

Vēl kādu kilometru augšpus pa Līgatnes upi no Zanderu gravas, iepretī Zanderu mājām meklējamas Zanderu dolomīta alas. Tās vieglāk atrast pēc kriteriņiem tuvāk upes krasta nogāzes augšmalai. Arī šīs alas kādreiz acīmredzot izlauzīs Homō sapiens. Divās pankūkuveida alās var iekļūt: lielākajā samērā vienkārši, bet mazākajā - tikai spraucoties pa dubļiem starp dolomīta akmeņu zobiem.

Esot Līgatnē, noteikti vēl vajadzētu apmeklēt Līgatnes pārceltuvi, lai apskatītu, bet varbūt arī lai pavizinātos pāri Gaujai ar vieniņo trošu prāmi Latvijā. Bijete joprojām te ir lēta. Protams, Līgatne daudziem asociējas arī ar mācību un atpūtas parku, izjādēm ar zirgiem, zvēru voljēriem, pasaku takām.

(Turpinājums sekos)

IĪNDULIS KRAUZE

"Universitātes Avīze"

(Iznāk katru otro otrdienu)

Redaktore ILZE BRINKMĀNE
Tekstus rediģē IEVA JASINSKA, GINTA LEIKARTE
Fotogrāfs TOMS GRĪNBERGS
Tekstus ievada BRIGITA KERSTENA
Datortālruni veido GUNTARS STEPĀNS

Adrese: Raiņa bulv. 19, 136. telpa, Rīga, LV-1586
(pastkastīte atrodas LU kancelejā)
Tālruni: 7034328, 7034329; Fakss 7034330
Elektroniskais pasts: luua@lanet.lv
Mājas lapa Internetā: <http://www.lanet.lv/~luua>
Reģistrācijas apliecība Nr. 535.
Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz "UA" obligāta.
Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar rakstu autoru viedokli.

LUSP lapa

Griezīsim vēnas rotācijas kārtībā?

RITVARS EGLĀJS,
LU Studentu padomes loceklis

LU vadība vēlas samazināt budžetnieku skaitu par 1500 cilvēkiem.

Kā gadījies, kā ne, Universitātē atkal kļuvusi aktuāla rotācijas lieta. Proti, LU vadība aicinājusi fakultātes liegt, pēc sesijas iznākumiem labākajiem maksiniekiem tikt sliktāko budžetnieku vietās, lai samazinātu budžetnieku skaitu Universitātē līdz Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) noteiktajam.

Rotācija: katru gadu vai tikai nesekmīgajiem

Rotācija nozīmē, ka budžeta vieta nav uz mūžu mūžiem piesaistīta vienam konkrētam studentam, kas to ieguvusi iestājpārbaudījumos, un ka noteiktos apstākļos to var gūt cits, par studijām maksājošs students ar labākām sekmēm. Tādējādi studenti tiks mudināti labāk mācīties, lai saglabātu budžeta vietu vai – gluži pretēji – to iegūtu. Bet tālāk domas dalās – vai rīkot faktiski jaunu konkursu budžeta vietām katru semestri (var arī gadu) vai apgrozībā laist tikai nesekmīgo budžetnieku un parārdnieku vietas.

Regulāra konkursa rīkošanas aizstāvji par labu šai iespējai min, ka tā

mudinātu mācīties visu laiku. Savukārt sekmīgo budžetnieku aizstāvji atzīst, ka pietiekami ir nokārtot visus pārbaudījumus (kaut vai dabūjot "6" vai "5"), ka jābūt tomēr kādai pārliecībai par nākotni un ka svarīgi ir saglabāt labas attiecības starp studentiem.

Pats drīzāk pieredzējušajiem, un šo manu viedokli vēl vairāk nostiprināja nesen "Sestdienā" lasītais. Ne tik ļoti kārtējā pilsētas legenda par Mākslas akadēmijas studentu, kas, uzzinājusi, ka izrotē, sagriežusi rokas un ar asinīm noziedusi sāncensu gleznojumu (aculiecinieki, ū-ū!). Drīzāk tiešām pašu pieredze: "Kamēr viņš uz to gāja, viņš bija tik riebīgs un skaudīgs, jo mēs nebijām viņa pusē. Viņš pats kaut ko vienatnē rakstīja, noskaidroja, kādas kuras atzīmes, tā teikt, meklēja vājākos. Ja viņam neveicās, gāja pie pasniedzējiem un dīca labākas atzīmes. Kad viņš beidzot tika budžetā, tad pēkšņi tā griežņa ar visiem draudzēties."

Tāpat viedokli esmu balstījis arī uz LU statistikas. Daudzās fakultātes (piemēram, dabas zinātņu) budžetnieku ir ievērojami vairāk nekā maksinieku, un pietiek tikai liegt valsts finansētas studijas nesekmīgajiem, lai dažu sesiju laikā visi sekmīgie maksinieki varētu ierotēt budžeta vietā. Savukārt, teiksim,

sociālo zinātņu magistrantūrā, it bieži grupā ir 60 studentu, bet no tiem tikai 3 budžetnieki. Un te, sesijā, saņemot "9" un "9", nevar būt drošs, ka trīs cilvēkiem nebūs labāku atzīmju. Treškārt, ļoti lielā mērā apšaubu, vai nežēlīga sava tuvākā ēšana (skatīt "Sestdienas" citātu iepriekš) un karjeras būvēšana uz citu kauliem ir tas, par ko cilvēks dzīvē ir apbalvojams.

Tādējādi, piemērojot teikto LU apstākļiem, mani **secinājumi ir:**

- rotācijai Universitātē jābūt;
- nesekmīgo budžetnieku vietā jānāk labākajiem maksiniekiem;
- fakultātes studentu pašpārvalde, ņemot vērā budžetnieku un maksinieku skaita attiecību un sekmības līmeni, var noteikt plašāku rotāciju (piemēram, minimālā atzīme "6", jauns konkurss katru gadu vai semestri);
- konkrēto rotācijas kārtību fakultātē nedrīkst ārēji iespaidot (dekāns, LU Studentu padome, Universitātes vadība).

LU vadība: pusotru tūkstoti budžetnieku ārā!

Jaunākā attīstība Universitātē gan nav diez cik cerīga studentiem. Tradicionāli Senāts noteicis lielāku budžetnieku skaitu LU nekā IZM. Ja nemaldos, papildus 5230 IZM finansētām vietām LU ir vēl 1517

budžetnieku. Un nu Universitātes vadība nolēmusi rast papildu naudu, liekot pusotram tūkstotim maksāt.

LU struktūrvienību vadītāju saņaksmē 8.janvārī kā mācību prorektors Juris Krūmiņš, tā kanclers Pāvils Fricbergs dekāniem silti ieteica jau šai sesijā atkrikušo budžetnieku vietas neaizpildīt. Tādējādi daļīgā ceļā kārotais būs sasniegts: budžetnieku skaits samazināsies, maksinieki viņu vietā netiks, bet izkritušie vai nu maksās par studijām, vai pametīs viesmīlīgos Universitātes gaitņus.

Minētais, protams, nenozīmē, ka LU vadība ir studentu kaitnieki. Drīzāk tā izvēlējusies aplamu ceļu Universitātes budžeta lāpšanai, it īpaši zinot, ka starpība, domājams, būs mazāka par 10% budžeta, bet, piemēram, 2000.gada budžeta grozījumi vien LU budžetu palielināja par vairāk nekā pusi no iespējamā pieauguma budžetnieku izmešanas dēļ.

Pilnīgākai lietas izpratnei nenoliedzami būtu vērts dzirdēt arī administrācijas viedokli par notiekošo, tā ka turpmāk labprāt redzētu gan raisāmos diskusiju par budžetnieku vietām, gan fakultātes studentu pašpārvaldes stingri uzraugām, lai rotācija tiešām notiktu.

LUSP jautā:

Kā Jūs vērtējat LU vadības vēlmi samazināt budžetnieku skaitu par apmēram 1500 cilvēkiem (uz rotācijas sistēmas rēķina)?

Raivis

Ak, dievs, tikai ne to! Tas nav normāli. Es piekristu, ja palielinātu, bet ne jau... Tas ir galīgi garām! Cilvēki, kuri kādu objektīvu vai subjektīvu iemeslu dēļ nepierādīja sevi iestājkārtējam, var tomēr cerēt uz valsts finansētām studijām. Šādas vadības lēmuma pieņemšanas gadījumā studentiem vajadzētu organizēt protesta akcijas. Ja Universitātei tā finansiālā situācija patiešām tik sliktā, varētu budžetnieku skaitu nedaudz samazināt, bet ne jau tik krasi.

Ingus

Rotācijas sistēmai vajadzētu tomēr darboties. Vispār šis jautājums mani uztrauc, es vairs nevarēšu koncentrēties mācību procesam, būs vairāk jādāma par atzīmēm.

Zane

Pilnīgi vienaldīga, jo neesmu budžeta studente. Bet žēl, ka LU vadība vēlas pieņemt šādu lēmumu. Studentiem, kuri labi mācās, ir jādod iespēja iekļūt budžetā. Un vispār, tas sāk palikt smieklīgi, ka visiem drīz būs jāmaksā par studijām...

Tatjana

Esmu budžeta studente, tāpēc man ir grūti spriest. Esmu sastapsi daudz budžetniekus, kuri mācās ļoti slikti, bet maksinieki ļoti cenšas. Un TAS iestājkārtējam īsti nepārāda cilvēka potenci, jo tas ir pirmais lielais eksāmens un tam ir daudzi blakusfaktori. Bet, kārtējot sesiju, tas jau ir savādāk, objektīvāk. Katram studentam būs iespējas studēt budžetā, un rotācija ir ļoti laba motivācija

RADIO KNZ fm 103.2

MEKLE

REKLĀMAS PROJEKTU MENEDŽERUS.

PRASĪBAS:
KOMUNIKABILITĀTE, RADOŠĀ PIEEJA DARBAM, MĒRĶTIECĪBA, VĒLAMĀS IEPRIEKŠĒJA PIEREDZE DARBĀ AR KLIENTIEM.

PIEDĀVĀJAM:
DARBU JAUTRĀ KOLEKTĪVĀ UN NEIZSMEJAMAS IESPĒJAS.

SAVUS CV UN PIETEIKUMUS LŪDZU SŪTĪT UZ E-MAIL ADD@RADIOKNZ.LV VAI ZVANĪT 7089128

Ultraseksuālais Radio KNZ pēdziemassvētku konkurss

KNZ vecbiedri

Kā jau sapratāt, cienījamie lasītāji, šis konkurss būs saistīts tikai un vienīgi ar ultra, para un gama seksualitāti. Tāpēc aizmirstiet Ziemassvētku un Jaunā gada priekus un zaudējumus. Un tomēr, lai "neapbižotu" iepriekšējā konkursa censoņus, atgriezīsimies pie tā un pareizajām atbildēm. Kā jau acīgākie būs ievērojuši, lai sarežģītu uzdevumu, otrajā jautājumā ietvērām nelielu enkuriju, tātad pareizā atbilde bija jau pašā saknē (Radio KNZ ir tikai galvenā karaliene, nu Jūs jau zināt, kas), bet pārējiem jautājumiem atbildes ir šādas 1.b; 3.a un b; 4.c; 5.b. Patikami, ka ir tik daudz neveiksminieku, jo tiešām, pareizās atbildes (noteikti ar enciklopēdijas palīdzību) izdevās atrast tikai vienam cilvēkam – Valdiņam. Tad nu mūsu gaviļnieks lai iet pēc godam izkrāptās balvas uz Radio KNZ. Tāpēc nevajag pārējiem izsamst, vēl jau arī šoreiz var kaut ko vinnēt, pareizi atbildot.

Tātad atbilstoši virsrakstam katrā jautājumā ir ietverts vismaz viens seksuāls vilnis. Bet ko nu, varbūt sākam!

1. Kuri no seksuālajiem stariem ir visiedarbīgākie?

- a) Ultra;
- b) gamma;
- c) para;
- d) tādu staru nemaz nav!

2. Vai Radio KNZ kāds didzejs izstāro seksuālos starus?

a) Protams, viņi visi TO dara regulāri!

b) Nē, darbs noteikti ir jātdala no intīmām attiecībām.

c) Izstāro, bet katrs sev raksturīgos maņkālos starus.

d) Fiziski tas nemaz nav iespējams.

3. Vai Jūs ievērojat, ka neviens jautājums nav saistīts ar Ziemassvētkiem un laimīgu Jauno gadu?

a) Vai tiešām?????

b) Nē, neievēroju.

c) Kur tad tā var būt?

4. Vai Radio KNZ strādā Oskars?

a) Protams, jau no paša sākuma!

b) Kas ir Oskars?

c) Īsti nezinu, bet laikam nē.

d) Oskars nēēē, bet Ivars gan!

Lūdzu nesūtiet pareizās atbildes 13 eksemplāros, jo pasta kastītes nervi var neizturēt, un ziņu gūzma apraks pareizo atbildju vērtētājus un aizsūtīs nebūtībā.

E-PASTS: LUSPavize@navigators.lv
Vai arī nesiet vēstules LUSP sekretārei.

P.S. Iepriekšējā konkursa nosacījumi par neveiksminiekiem ir spēkā arī šoreiz.

Atrasts Kristīnes Gromovas maks ar dokumentiem. Interesēties LU Studentu Padomē.

EiroTūre

Slēpošana

Itālijā Dolomīti

23.02. no 209.- Ls

Slovākijā 135.- Ls

10.02. - 18.02. u.c.

7229491, 9277317

www.eiroture.lv

eiroture@vide.lv

Lapu veidoja
Inese Saiva
LUSPavize@navigators.lv

UZMANĪBU!

Izmisīgs sauciens pēc sapratnes!

Jūtos ļoti aizskarts, ka uz manu dāsno precību piedāvājumu atsaucās tikai izvirtuši vīriēši. Vēršos pie visām Universitātē studējošām, veselīgi domājošām daiļā dzimuma pārstāvēm ar atkārtotu (ekskluzīvu) precību piedāvājumu. Tā kā dzīvojam tikai vienreiz, iespējams, ES esmu Jūsu lielā iespēja! Kā jau zināt no iepriekšējā sludinājuma, man trūkumu nav. Man ir tikai viens pienākuma aplūkts minuss, tas ir mans pieņemtais dēls B.S. J. Švinskis. Viņš nav sliktis cilvēks, viņam tikai ir maigs raksturs, neskatoties uz to, ka viņš ir klonēts no dažādiem abiniekiem.

Tuvākas izjūtas par mani Jūs, cerīgās un mīlošās būtnes, varat iegūt, rakstot uz e-pastu: ugis@e-apollo.lv

P.S. Starp citu, mans dēlens arī ir precību gados. -> Meitenēm viņš nekādas prasības neizvirza.

P.S.S. Mūsu kāzās vedēji būs Daniēls Buks-Vaivads un Inese Saiva.

Uzmanību, studenti!

Studiju padomnieku centra darbinieki

Latvijas Universitātē, sākot ar 2000./2001. akadēmisko gadu, tiek ieviesta LU informācijas sistēma, kā rezultātā jūsu pierakstīšanās uz studiju kursiem, eksaminācijas lapu sagatavošana un akadēmisko saistību izpilde tiek fiksēta elektroniski.

Tādēļ atgādinām:

1. Pierakstoties uz studiju kursu jūs uzņematies akadēmiskās saistības, neskatoties uz nepieciešamo kredītpunktu skaitu semestrim;
2. Pieteikšanās uz studiju kursiem notiek registrācijas nedēļas laikā (pavasara semestrim - 29.01.-04.02.2001.);
3. Atteikties no studiju kursa ir tiesības pirmo trīs nodarbību laikā;
4. Uz brīvās izvēles daļas studiju kursiem varat pieteikties un atteikties:

ties:

- Studiju padomnieku centrā (uz studiju kursiem, kas nav iekļauti studiju programmu nodarbību plānos);
 - Pie konkrētās studiju programmas lietveža, ja izvēlaties citas studiju programmas A un B studiju kursus.
- Ar informāciju par studiju kursiem, kas tiek docēti Latvijas Universitātē, varat iepazīties LU kursu reģistrā (www.lu.lv - LUIS - publiskā

pieeja - informācija par studiju kursiem), kā arī registrācijas nedēļā Studiju padomnieku centrā.

Atgādinām:

- 1) brīvās izvēles daļā jāizvēlas studiju kursi no citām zinātņu nozarēm (ne no tās, kuru studējat);
- 2) atteikties no studiju kursa varat tikai pirmo trīs nodarbību laikā;
- 3) ja jūs neatsakāties no studiju kursa un neapmeklē-

jat vai nenokārtojiet to, tiek fiksēta akadēmisko saistību neizpilde. Atkārtota studiju kursa apmeklēšana ir maksas pakalpojums (1 kr.p - 15 Ls).

Izvērties no nepatīkšanām un sarežģījumiem studijas palīdzēs LU studiju kārtības un noteikto termiņu ievērošana.

DARBĪBAI IR JĀBŪT PLĀNOTAI!

JURIS PŪCE,
LU SP prezidija loceklis

Šī frāze spārnvoja LU Studentu padomes aktivistus, kad tie radīja šajā "UA" numurā publicēto LU SP darba plānu 2001.gadam. Tas ir iecerēts kā rokasgrāmata jauniešiem, tikko decembrī ievēlētajiem LU SP locek-

ļiem, veicinot to izdomas spējas un vienlaikus iedibinot skaidru pēctecību LU SP darbā. Taču šis plāns nebūtu nekas kā tikai "skanošs varš", ja tas nebūtu saistīts ar patiesajām studentu vajadzībām. Lai tās noteiktu un veicinātu to, ka Jūs, dārgie studenti, "lauzāt galvu pareizā virzienā", LU SP publicē šo darba plānu un

aicina rakstveidā izteikt savas domas par plānu, iesniedzot tās LU SP (Raņa bulvārī 19, 126.telpā) vai rakstot man uz e-pastu: puce@e-apollo.lv. Pirmā daļa uzsvēr LU SP vispārīgo darbības mērķi, kāds tas ir noteikts ar visu likuma bardzību Augstskolu likumā, LU Satversmē un LU SP Sa-

tversmē, norādot gan arī uz šī gada konkrēto darbības mērķi. Otrā daļa nosauc metodes un priekšrocības, kas ir pieejamas LU SP, lai tā varētu īstenot savus uzdevumus. Trešā daļa iezīmē to finansiālo situāciju, kādā atrodas LU SP. Ceturtā un garākā daļa nosauc tās darbības prioritātes un to īstenošanai nepieciešamos uzde-

vumus, kas būs jāīsteno LU SP 2001.gadā. Piektā daļa norāda uz procedūram, kas ir saistītas ar LU SP darba plāna ievērošanu LU SP, un iespējām grozīt šo plānu.

Aicinu visus uzmanīgi izstudēt šo plānu un sniegt savus padomus LU SP!

Latvijas Universitātes Studentu padomes DARBA PLĀNS 2001. gadam

1. Darbības mērķis

Latvijas Universitātes Studentu padome savā darbībā pārstāv Latvijas Universitātes studējošo un aizstāv studējošo tiesības augstskolā, valstī un starptautiski. 2001.gada laikā Studentu padomei ir jāīsteno vairāki nozīmīgi projekti, kas būtu jāattīsta turpmākajos gados. Tomēr jāuzsver arī viena gada laikā īstenojamu aktivitāšu nozīme.

2. Metodes

Latvijas Universitātes Studentu padomei jāīsteno savi mērķi, izmantojot visas pieejamās metodes, turklāt sevišķa uzmanība jāpievērš tām priekšrocībām, kas Studentu padomei ir salīdzinot ar citām organizācijām, kas arī darbojas studentu vidē.

Te jāizceļ:

- studentu pārstāvība augstskolas institūcijās, kuru īsteno Studentu padome;
 - tuvums ar Universitāti, kura ir liels intelektuāls, administratīvu un finansiālu resursu apkopojums, kas var būt pieejams studentu iniciatīvu īstenošanā;
 - tuvums ar studentiem, kas ir aktīva un atklāta mērķauditorija jaunām iniciatīvām;
 - kapitāldaļas sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Studentu radio";
 - pazīstamība kā noteiktas nozares aktivistiem.
- Studentu padomei jāorientējas uz noteiktu studentu vajadzību konstatēšanu un apmierināšanu. Visās aktivitātēs jāievēro plānotība ar skaidriem pārskata mehānismiem un atbildīgajām personām.

3. Finanšes

Latvijas Universitātes Studentu padomei savu mērķu īstenošanā 2001.gadā jārēķinās ar šādiem finansiāliem nosacījumiem:

- Latvijas Universitātes Studentu padomes gada bu-

džeta piešķirums no Latvijas Universitātes būs aptuveni pašreizējais, proti, Ls 6469;

- nav plānojams, ka kapitāldaļas SIA "Studentu radio" 2001.gadā dos ienākumus;
- Latvijas Universitātes Studentu padomei vēl jāprojām ir parādā Tramvaju un trolejbusu pārvaldei gandrīz 6500 latu;
- Papildus ienākumi no transporta mēnešbiļešu tirdzniecības sedz Latvijas Universitātes Studentu padomes administratīvos izdevumus;
- Lielāka mēroga projektu īstenošanā obligāts priekšnoteikums ir papildus finansējuma piesaiste;
- Latvijas Universitātes Studentu padomei jāorientējas uz aktivitātēm ar peļņas raksturu.

4. Programma

- Prioritātes:
- studiju procesa kvalitātes izvērtēšana;
 - dzīves apstākļu uzlabošana LU dienesta viesnīcās;
 - kredītēšanas apstākļu uzlabošana;
 - vienots nodarbību laiks LU;
 - studentu sociālā nodrošinājuma uzlabošana;
 - rotācijas principa ieviešana LU;
 - studējošo tiesību un pienākumu nolikuma grozījumu sagatavošana;
 - budžeta vietu skaita palielināšana;
 - izvēles kursu problemātikas risināšana;
 - Interneta mājas lapas sagatavošana;
 - plašāka Universitātes laikrakstu izmantošana;
 - informācijas materiāla sagatavošana pirmkursniekiem;
 - plašāka studentu radio izmantošana;
 - sadarbība ar ārvalstu SP;
 - LU SP Kārtības rullja pieņemšana;
 - LU Satversmes sapul-

ces studentu pārstāvju vēlēšanu nolikuma pieņemšana;

- izklaides, kultūras un sporta pasākumu rīkošana;
- LU SP Satversmes grozīšanas lietderības novērtēšana;
- LU SP vēlēšanu nolikuma grozīšanas lietderības novērtēšana;
- LU Satversmes grozījumu sagatavošana.

Uzdevumi (termiņi, atbildīgie, piezīmes):

Piezīme: Katrs uzdevums paredz arī rīcības plāna sagatavošanu tā izpildei

5. Nobeigums

Latvijas Universitātes Studentu padomes 2001.gada aktivitāšu mērķis ir pastāvīga studentu interese pārstāvība, ne tikai reaģējot uz notikumiem sabiedrībā, bet arī uzņemoties iniciatīvu. Darba plāns paredz tikai aktivitātes, kas ir vērstas uz iepriekš paredzētu situāciju risināšanu. Aktivitātes, kas neietilpst darba plānā un rodas sabiedrības procesu rezultātā, tiks virzītas parastā kārtībā. Tāpat darba plāns neparedz pastāvīgas aktivitātes, kuras notiek ierastā kārtībā (piem. studentu viedokļa pārstāvēšana LSA, LU Senatē u.t.t.).

Darba plānā paredzēto uzdevumu izpildei atbildīgās komisijas sagatavo īstenošanas darba plānu, kuru apstiprina attiecīgā komisija.

Reizi mēnesī LU SP valde izskata LU SP darba plānu un komisiju sagatavoto uzdevumu darba plānu izpildes gaitu un sniedz par to ziņojumu LU SP un domei.

Darba plānu (t.sk. par termiņu pagarināšanu) var grozīt tikai ar LU SP lēmumu.

*Pieņemts LU SP sēdē
2001.gada 9.janvārī*

Nr.	Uzdevums	Iecerētais termiņš	Atbildīgais
1. Studiju procesa kvalitātes izvērtēšana			
1.1.	Projekta "Studiju kvalitātes novērtēšanas anketēšana" īstenošana	2001.12.	Izgl. kom.
1.2.	Studiju procesa kvalitātes jautājumu semināra rīkošana	2001.12.	Izgl. kom.
2. Dzīves apstākļu uzlabošana LU dienesta viesnīcās			
2.1.	Projekta "Dzīves apstākļu novērtēšanas anketēšana" īstenošana	2001.12.	Soc.lietu kom.
2.2.	Regulāra informatīva kampaņa par notiekošo dienesta viesnīcās	2001.12.	Soc.lietu kom.
2.3.	Dienesta viesnīcu studentu pašpārvalžu attīstīšana	2001.12.	Soc.lietu kom.
2.4.	LU dienesta viesnīcu pārņemšanas LU SP kontrolē lietderības novērtēšana	2001.12.	Soc.lietu kom.
3. Kredītēšanas apstākļu uzlabošana			
3.1.	Studējošo kredītu skaita palielināšana	2001.12.	Soc.lietu kom.
3.2.	Kredītos aizdodamo līdzekļu palielināšana	2001.12.	Soc.lietu kom.
4. Vienots nodarbību laiks LU			
4.1.	Studentu interesēm atbilstoša vienota nodarbību ilguma ieviešana LU	2001.09.	Izgl. kom.
5. Studentu sociālā nodrošinājuma uzlabošana			
5.1.	Stipendiju apjoma palielināšana	2001.12.	Soc.lietu kom.
5.2.	Piedalīšanās K.Morberga stipendijas nolikuma sagatavošanā	2001.03.	Soc.lietu kom. (sadarbībā ar Izgl. un Inst.kom.)
5.3.	Piedalīšanās personālo stipendiju nolikuma sagatavošanā	2001.12.	Soc.lietu kom. (sadarbībā ar Izgl. un Inst.kom.)
6. Rotācijas principa ieviešana LU			
6.1.	Rotācijas nolikuma sagatavošana un pieņemšana	2001.03.	Izgl.kom. (sadarbībā ar Inst.kom.)
7. Studējošo tiesību un pienākumu nolikuma grozījumu sagatavošana			
7.1.	Studējošo tiesību un pienākumu nolikuma grozījumu sagatavošana un pieņemšana	2001.06.	Inst.kom. (sadarbībā ar Izgl.kom.)
8. Budžeta vietu skaita palielināšana			
8.1.	Kopējā par valsts budžetu studējošo skaita palielināšana LU	2001.12.	Inst.kom. (sadarbībā ar Izgl.kom.)
9. Izvēles kursu problemātikas risināšana			
9.1.	B un C kursu pieejamības nodrošināšana	2001.12.	Izgl.kom.
10. Interneta mājas lapas sagatavošana			
10.1.	LU SP Interneta mājas lapas sagatavošana	2001.03.	Inform.kom.
11. Plašāka Universitātes laikrakstu izmantošana			
11.1.	Vairāk materiālu izgatavošana "Universitātes Avīzē", papildus vietu ieguve materiālu izvietošanai	2001.12.	Inform.kom.
11.2.	LU laikrakstu pārņemšanas lietderības novērtēšana	2001.12.	Inform.kom.
12. Plašāka studentu radio izmantošana			
12.1.	Informatīva radio raidījuma veidošana	2001.12.	Inform.kom.
12.2.	Regulāras informācijas plūsmas nodrošināšana par studentu aktualitātēm	2001.12.	Inform.kom.
13. Informācijas materiāla sagatavošana pirmkursniekiem			
13.1.	Bukleta sagatavošana LU pirmkursniekiem	2001.08.	Inform.kom.
14. Sadarbība ar ārvalstu SP			
14.1.	Ārvalstu SP konferences rīkošana	2001.12.	Inform.kom.
15. LU SP Kārtības rullja pieņemšana			
15.1.	Jauna Kārtības rullja pieņemšana	2001.04.	Instit.kom.
16. LU Satversmes sapulces studentu pārstāvju vēlēšanu nolikuma pieņemšana			
16.1.	LU SS studentu pārstāvju vēlēšanu nolikuma sagatavošana un pieņemšana	2001.04.	Instit.kom.
17. Izklaides, kultūras un sporta pasākumu rīkošana			
17.1.	Talkas pirmkursniekiem LU īpašumos	2001.08.	Kult.kom.
17.2.	Izklaides pasākums "Aristotelis"	2001.09.	Kult.kom.
17.3.	Dalība "Universitātes sporta" dienu rīkošanā	2001.05.	Kult.kom.
17.4.	Sporta aktivitātes telpās	2001.12.	Kult.kom.
18. LU SP Satversmes grozīšanas lietderības novērtēšana			
18.1.	LU SP Satversmes grozīšanas lietderības novērtēšana	2001.05.	Instit.kom.
19. LU SP vēlēšanu nolikuma grozīšanas lietderības novērtēšana			
19.1.	LU SP vēlēšanu nolikuma grozīšanas lietderības novērtēšana	2001.05.	Instit.kom.
20. LU Satversmes grozījumus sagatavošana			
20.1.	LU Satversmes grozījumus sagatavošana	2001.04.	Instit.kom.